ԺԵ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4349 13/26 ՅՈՒՆԻՍ 1900 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ՍԷՖԷՐ 1318 ԺԵ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4349

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçue
á la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղրշ.
» »	վեցամսեայ	70 »
» »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն դրոշմաթուղթ ալ կ'ընդունուի, 115 դրուշի վրայ 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

ՈՐՈ՞Ն ՀԱՒՏԱԼ

Այսօրուան Ազգային Լուրերու բաժնին մէջ կը հրատարակենք Բաբերդի Թաղական Խորհրդոյ մէկ պաշտօնագիրը որ իբր ստայօդ յերիւրուած կը հերքէ նոյն տեղի վարժարանի Հոգաբարձութեան մեզ՝ դարձեալ պաշտօնապէս՝ ղրկած մէկ գրութիւնը որ կը հերքէր, ըստ իր կարգին, առաջնորդական Տեղապահ Հօր պաշտօնավարութեան և վարժարանի մատակարարութեան մասին մեզ յառաջագոյն հաղորդուած աննպաստ տեղեկութիւնները:

Ինչպէս որ այս սիւնակներուն մէջ իսկ, քիչ օր առաջ, ըսուած էր արդէն, այս պաշտօնական կամ անպաշտօն կերպով մեզ հաղորդուած և զիրար չէզոքացնող նպաստաւոր և աննպաստ հակասական տեղեկութիւնները, եկեղեցական և կրթական գործոց վիճակին վրայ ի գաւառս, զմեզ չեն զարմացներ բնաւ և այս ինչ կամ այն ինչ բանը հաստատելու միամիտ դիտաւորութեամբ յերիւրուած, ուրիշ բան չեն ապացուցաներ եթէ ոչ ո՛չ միայն վէճի առարկայ եղող խնդիրներու անկերպարան վիճակը, այլ նաեւ նոյն իսկ այդ խնդիրներու պատճառ տուող Պատրիարքարանի կրթական օրէնքին և գրութեան անհեթեթ հիմերը:

Արդարեւ, չէ՞ մի որ Պատրիարքարանի վարչութիւնն ալ վերջապէս մարդկային էակներէ կազմուած վարչութիւն մըն է և, երբ մենք որ, հակառակ մեր բոլոր բարիկամեցողութեան, ի զուր կը ջանանք ճշմարտութիւնը և արդարութիւնը մէջտեղ հանել, առաջնորդի, Թաղականի, հոգաբարձուի, ուսուցչի, Թղթակցի, բաժանորդի և նոյն իսկ պարզ բնակչի, եկեղեցական և կրթական խնդրոց վրայ հակասական և մինչև գաւառական խորամանկութեամբ խմբագրուած Թեր ու դէմ գրուածքներու հսանքին մէջ, ո և է բանաւոր պատճառ կա՞յ ենթադրելու թէ Պատրիարքարանի Ժողովները որոնց վրայ՝ նոյն իսկ ժողովականներու հակընդդէմ հայեացքներուն պատճառաւ՝ այդ զանազան և ներհակ գրութիւնները զանազան կերպով ընդունելու երբեմն օրինական և երբեմն ապօրինի պարտականութիւնն ալ կը ծանրանայ, ճշմարտութիւնը երեւան հանելու և ըստ այնմ վճռելու աւելի մեծ դիւրութիւններ կ'ընծային. մենք գիտենք ընդհակառակը թէ մանաւանդ երբ խնդիրը յանցաւոր առաջնորդի կամ քահանայի վրայ է, միշտ եկեղեցական մը կը գտնուի որ միւս ժողովականներուն սիրտը կ'առնէ, [illegible], պաշտօնակցի պարտականութիւն պարզապէս:

Ուստի քանի որ քննիչ ղրկելու բազմածախս և յետոյ գործնականին մէջ օգտակար չեղող գրութիւնն ալ կարելի չէ գործադրել, ամէն առթիւ, Պատրիարքարանի համար, այս վերջինը, ի հարկէ ստիպեալ, «անուշ տեղը կապելու» և միջին որոշում մը տալու քաղաքականութեան կը հետեւի առաջնորդի, քահանայի, միաբանի, Թաղականի, վարժարանի և այլ այս կարգի ամէն խնդրոց մէջ:

Բայց միայն խեղճ միամիտ Թղթակիցներն են որ սա, տղայութեան անուշիկ տարիներնուս, գործածած անուշ ոստղով (էօքսէ) ամուր կապուելու անձեռնհաս դերին և տխուր ճակատագրին սահմանուած են: Գալով աս խոշոր Թղթակիցներուն, ջոջերուն, որոնց, տեղին համեմատ, առաջնորդ, Թաղական, հոգաբարձու եւ այլ անուններ կու տանք և որոնք սիրամարգի պէս ալ հպարտ են, անուշ տեղը կապելու դրութիւնը անոնց վրայ ճիշդ հակառակ ազդեցութիւն մը կ'ընէ. իրենց միշտ խօսելու, միշտ գործելու և միշտ վազելու հակամէտ լեզուն, ձեռքերը և ոտքերը փոխանակ կարկամելու կարծես աւելի կ'արձակուին, փոխանակ ուժաթափ ըլլալու ուժ ու թափ կը ստանան եւ անտեղի փայփայանքներով չփացած ու երբեք չգործադրուած սպառնալիքներով չեղած ու մոլորած տղոց պէս, կը սկսին ալ աւելի անտանելի դառնալ:

Ուրեմն ինչ ընէ Պատրիարքարանը, քանի որ մէկ կողմէ «անուշի կապելու» դրութիւնը բանի մը չի ծառայեր և միւս կողմէ «լեղի խօսելու» համար պէտք է նախ իրաց ճշմարիտ կացութեան վրայ գաղափար մը կազմել և ըստ այնմ իւրաքանչիւրին պատասխանատուութեան չափը և սահմանը կարենալ որոշել, ազգային գաւառական աս կամ ան մարմիններուն տուած հակասական տեղեկութեանց վրայ հիմնուելով:

Իրաց վիճակը ուրիշ բան մը չէ ուրեմն, եթէ ոչ վարչութեան և ձեռնհասութեան պայքար մը ազգային մարմիններուն միջեւ կամ պարզապէս կրթական անխղճմտութեան պէս բան մը՝ զոր դժբաղդաբար մանաւանդ ի վնաս ազգային մանկտւոյն դաստիարակութեան գործին կը տիրապետէ:

Իրաւ է որ միշտ սիրաշահելու և հակառակ կուսակցութիւնները բամբակէ Թելով իրար կապելու քաղաքականութիւնը իր աղէկ կողմերը ունի երբեմն, բայց հազար անգամ գործածուած հին գուլպայէ մը քակուած և ինք իր վրայ ոլորուած ու փաթթուած Թելին պէս զօրութիւն չունի և գործածողին ձեռքը կը մնայ այլեւս:

Մենք ալ բնութեան օրինակին հետեւինք ուրեմն մեր կրթական գործին մէջ. երբ անիկա կը տեսնէ թէ այլեւս մարմինի մը զանազան մասերը իրար չեն հասկնար, փոխանակ կեանքի կենսատու օրէնքին տակ միեւնոյն համերաշխ ուղղութեան հետեւելու, շատ սիրտ չի հատցներ և իր ժամանակը, որ սակայն անվախճան է, դարձեալ չի կորսնցներ հաշտեցնելու համար այլեւս անհաշտելի դարձած տարրեր. այդ տարրերը հեռու կը վանէ իրմէ և նոր ու առողջ ուժերով կը վերակազմէ կեանքը՝ մարմինի մը զանազան մասերուն համերաշխ շրջանը:

Ա՛լ հերիք լսեցինք առաջնորդի, Թաղականի, հոգաբարձուի և այլ կուսակցական փտած վէճեր մեր դպրոցներուն շուրջը որ սերունդին մտաւոր և բարոյական ճակատագիրը պիտի որոշեն և Պատրիարքարանի ի հարկէ ստիպեալ եթէ ոչ կողմնակալ գոնէ միշտ կողմնակի միջամտութիւնը չէ անշուշտ որ այդ վէճերուն վերջ մը պիտի տայ:

Չարիքը պէտք է հիմէն արմատախիլ ընել ուրեմն, հասկցնելով ամէնուն, ըլլան առաջնորդ թէ Թաղական, հոգաբարձու թէ ուսուցիչ, որ իրաւունք չունին ամբողջ սերունդի մը կրթութեան և դաստիարակութեան գործը իրենց քմահաճոյքին և անձնական նկատողութեանց խաղալիք ընել: Եւ յետոյ, որքան որ ալ անվիճելի նկատուի առաջնորդի մը, Թաղականի մը և հոգաբարձուի մը ձեռնհասութիւնը կրթական գործին մէջ, տրուած ըլլալով անոնց ամէնուն վարած պաշտօնին առժամանակեայ և անկայուն հանգամանքը, տրամաբանութիւնը կը պահանջէ որ կրթական գործը որ միշտ յարատեւ, երկարաշունչ և ամէն անձնական նկատումէ և հաշիւէ վեր հսկողութեան մը կը կարօտի, միանգամ ընդ միշտ խլենք տգէտ և յաճախ խարդախուած քուէներու հետեւանօք ընտրուած և օրը օրին կեանք մը վարելու դատապարտուած ներկայացուցիչներու ձեռքերէն, ըլլան անոնք առաջնորդ, Թաղական թէ հոգաբարձու:

Այդ միակ պայմանով կրնանք փրկել ազգային մանկտւոյն տխուր հետեւանքէն այն անվերջ ու անհատնում պայքարներուն զորս կուսակցական ոգին անհարկի կերպով կը մղէ, մանաւանդ գաւառներու մէջ, և որուն տխուր արձագանգը կու գայ պարբերաբար լսուիլ Պատրիարքարանի Ժողովներուն և ազգային մամլոյ սիւնակներուն մէջ:

Գ. Ե.

ՍԱՏԻ
ԵՒ
ՉԻՆԱԿԱՆ ԿՈՒՌՔԸ

Պարսիկ նշանաւոր բանաստեղծ-իմաստասէրներէն Շէյխ Սատի՛ որ Հիճրէթի 691 Թուականին մեռած է, իր Կիւլիսթանով, Պուսթանով և պարսկերէն ու արաբերէն ընտիր կազէլներով ծանօթ է նոյն իսկ Եւրոպայի մէջ: Սատին մէկն է այն ոսկի անուններէն, որոնք ընդհանուր մատենագրութեան պատմութեան մէջ կարեւոր արժէք մը ունին: Մեր բուն նպատակը Սատին ներկայացնել չէ, այլ անոր պատմած հետաքրքրաշարժ դէպք մը ծանօթացնել կ'ուզենք, որուն այժմէութիւն կու տայ Չինաստանի ներկայ տագնապալից վիճակը:

Այս դէպքը Չինացւոց եօթը դար առաջուան կրօնական վիճակը և անոնց մտաւորական զարգացման աստիճանը բաւական կը պարզէ մեզի: Ըստ մեզ դէպքին ստուգութիւնը տարակոյս չի վերցներ, քանի որ Սատին ինքն է ենթական և պատմողը միանգամայն: Սա՛ Հնդկաստան կատարած ուղեւորութեան առթիւ Չինաստան ալ հանդիպած է, ուր Չինացւոց կոյր մոլեռանդութեան զոհ երթալու բան մը չէ մնացեր, ինչպէս մանրամասնաբար կը տեսնուի յետագայ պատմութեան մէջ, զոր գրեթէ նոյնութեամբ թարգմանած ենք իր Պուսթանէն: Հետեւաբար արաբերէն սա ծանօթ առածին համեմատ էլուհտէթի-ալէրրավի, «պատասխանատուութիւնը պատմողին վրայ է»:

* * *

Սատի կը պատմէ.—

«Սիւմէնաթի (*) մէջ կուռք մը տեսայ փղոսկրէ շինուած, ականակուռ: Արձանագործը անոր այնպիսի կերպարանք մը տուած է որ անկէ գեղեցիկը կարելի չէ երեւակայել: Ամէն կողմէ կարաւաններ այդ անկենդան անդրին այցելելու կ'երթային. Չինի և Չիկիլի մեծամեծները իրենց խնդրուածքին գոհացում կ'ակնկալէին այն քարասիրտ կուռքէն, ինչպէս Սատին՝ քարասիրտ գեղուհիներէն: Ամէն տեղէ լեզուանի մարդիկ կու գային և այդ անխօս արձանին առջեւ կ'աղաչէին ու կը պաղատէին: Չկրցայ մեկնել սա խորհրդաւորութիւնը թէ կենդանի արարած մը ինչո՞ւ պաշտօն կը մատուցանէ անշունչ առարկայի մը: Մոգի մը հետ (իր բառով) բարեկամութիւն հաստատած էի, որուն հետ մէկ սենեակի մէջ կը բնակէինք. սա անուշ լեզու մը ունէր. մեղմութեամբ ըսի իրեն թէ, «ո՛վ Պրահման, այս երկրին ընթացքը ինծի զարմանք կը պատճառէ, մարդիկ այդ անճարակ արձանին (պատկերին) վրայ հիացած՝ մոլորութեան անդունդին (հոր) մէջ ինկեր են. այդ արձանը ոչ ձեռքի ուժ ունի, ոչ ալ ոտքի շարժում, եթէ զայն գետին տապալես, չի կրնար կանգնիլ. չե՞ս տեսներ, անոր աչքերը սաթէ շինուած են. քարէ աչք ունեցողներուն վրայ յոյս դնելը անհեթեթ բան է»:

Այս խօսքիս վրայ այդ բարեկամս զիս թշնամի նկատեց և բարկութենէն կրակ կտրած՝ նեղացաւ ինծի: Մոգերուն և քրմապետ ծերերուն լուր տուաւ և Փազէնտ (գիրքը) կարդացող կրակապաշտները, ամէնքն ալ խոժոռադէմ, այդ ոսկրին (փղոսկրեայ կուռք) պատճառով շունի պէս իմ վրաս յարձակեցան: Ըստ որում այդ Թիւր ճամբան (կրօնք) իրենց ուղիղ երեւցած էր, ուղիղ ճամբան Թիւր երեւցաւ անոնց: Վերջապէս ընկղմածի մը պէս ճարահատ՝ շողոքորթութիւն ընելէ զատ միջոց չգտայ և Պրահմաններուն մեծին բարձր գովեստներ ընելով ըսի. «Ո՛վ մեկնիչներուն մեծը և Զէնդի վարդապետը, այս կուռքին տեսքը ինծի ալ շատ հաճելի կ'երեւայ, գեղեցիկ ձեւ մը և վայելուչ (հրապուրիչ հասակ) կեցուածք մը ունի որ կը սքանչացնէ զիս. բայց դեռ քիչ ժամանակէ ի վեր հոս եկած ըլլալուս համար անոր խորհրդաւոր հանգամանքէն անտեղեակ կը գտնուիմ, պանդուխտը իր պանդխտած երկրին մէջ բարին ու չարը քիչ անգամ կը զանազանէ: Իսկ դուն որ այս կրօնքին (կրօնագիրք) իմաստունն ես և այս տեղին խրատատուն ես, գիտես թէ ինչ խորհրդաւոր հանգամանք ունի այս կուռքը որուն առաջին պաշտօնեաներէն եմ ես: Անգիտակցաբար և օրինակելով եղած պաշտամունքը մոլորութիւն է, երանի՛ այն կրօնքի հետեւողին որուն դաւանութիւնը գիտակցութեամբ է»:

Պրահմանը որուն դէմքին վրայ ուրախութեան արտայայտութիւն մը կը փայլէր, հաւնեցաւ իմ խօսքերուս և ըսաւ. «Շատ լաւ խօսեցար, հարցումդ արդարացի է և ընթացքդ գովելի. ան որ առաջնորդ կը փնտռէ, իր նպատակին կը հասնի. ես ալ քեզի պէս շատ ճամբորդութիւններ ըրած և կուռքեր տեսած եմ, որոնք իրենց գոյութեան գիտակցութիւնը չունէին. բայց այս կուռքը ամէն առաւօտ իր գտնուած տեղէն ձեռքերը լուսոյ Արարչին կը բարձրացնէ: Եթէ կ'ուզես, այս գիշեր հոս կեցի՛ր, որպէս զի վաղը առտու խորհրդաւոր հանգամանքը քեզի պարզուի:»

Մեծ պրահմանին հրամանով գիշերը հոն մնացի. կարծես թէ Պիժէնի(¹) պէս փորձանաւոր գուբի մը մէջ կաշկանդուած էի: Այդ գիշերը ինծի համար վերջին դատաստանի օրուան չափ երկար էր, շուրջս կ'աղօթէին մոգեր անմաքուր (չլուացուած) վիճակի մէջ, և Քէշէնէր՝ (իր բառով) որոնք բնաւ ջուր սպառած չէին (լուացուելու համար) և անօթնին գարշահոտութիւն կը բուրէր արեւու տակ գտնուած դիակի պէս: Այն գիշերը տաժանելի պատուհաս մը կրեցի, իբրեւ թէ մեծ մեղք մը գործած էի.

Ամբողջ գիշերը տրտմութեան ցանցին մէջ կաշկանդուած էի և մէկ ձեռքս սրտիս վրայ՝ միւս ձեռքս առ Աստուած բարձրացուցած կ'աղօթէի: Մէյ մըն ալ յանկարծ Թմբկահարը մեծ Թմբուկը զարկաւ և պրահմանը աքաղաղի պէս աղօթքի սովորական հրաւէրը կարդաց... Ալ լուսցած էր, վատթարամիտ և պղծադէմ մոգերը ամէն կողմէ երեւան ելան, քաղաքին մէջ այր և կին չմնաց, ամէնքը հոն Թափեցան, այնպէս որ կռատան մէջ ասեղ ձգելու տեղ չի կար: Ես տրտմութենէ հիւանդ դարձած էի և քունը աչքիս կը վազէր. այդ միջոցին կուռքը յանկարծ ձեռքերը վեր առաւ և ժողովուրդը միահամուռ աղմուկ բարձրացուց, ալեկոծուող սաստիկ ծովի մը գոռումին նման: Երբ բազմութիւնը ցրուելով կռատունը Թափուր մնաց, Պրահմանը ժպտելով ինծի նայեցաւ և ըսաւ. «Գիտեմ թէ ալ քեզի համար ամէն դժուարութիւն լուծուած է, ճշմարտութիւնը յայտնուեցաւ և տարակուսելու կէտ մը չմնաց»:

Տեսայ որ տգիտութիւնը ամուր կերպով պատած և անըմբռնելի երեւակայութիւն մը պաշարած է զինքը. ա՛լ ճշմարտութեան վրայ բան մը չկրցայ խօսիլ. միջոց մը կեղծ լաց մը փրցնելով առաջուան խօսածներուս համար զղջալ ձեւացուցի. լացս այդ կռապաշտներուն սիրտը շարժեց, (զարմանալի չէ՞ թէ որ հեղեղը քարը գլորէ), այնպէս որ յարգանքի արտայայտութեան քովս փութացին և պատուով Թեւս մտան. ներողութիւն յայտնելով փղոսկրեայ կուռքին քովը գացի որ սաճէ (²) տախտի վրայ զետեղուած ոսկիէ գահի մը վրայ կը գտնուէր. ձեռքի համբոյրով համբուրեցի կուռքը (անիծեալ ըլլայ ան և զայն պաշտողը) և ինքզինքս քանի մը օր կռապաշտ ձեւացուցի որ Զանդերէն բարբառով պրահման ըլլալ կ'ըսուի:

Անկէ ետքը երբ տեսայ թէ քրմատան մէջ վստահութիւն կը վայելեմ, ուրախութենէս աշխարհը նեղ կու գար ինծի: Գիշեր մը կռատան դուռը ամուր կերպով գոցելէ ետքը կարիճի պէս աջ ու ձախ վազեցի և տախտին տակն ու վրան զննելով տեսայ թէ ոսկեհուռ վարագոյր մը կայ, որուն ետեւը նստած է կրակապաշտ մեղրանը (իր բառով) ձեռքը չուան մը բռնած: Այդ պարագային անմիջապէս հասկցայ թէ երբ պրահմանը չուանը կը քաշէր, ի հարկէ կուռքին ձեռքերը աղօթողի մը ձեւով վեր կը բարձրանային: Պրահմանը զիս տեսնելով ամօթահար մնաց, վասն զի ալ գործը կարկտելը ամօթ էր: Իսկոյն դուրս վազեց (իմաց տալու համար), ես ալ անոր ետեւէն վազելով զայն դատարկ հորի մը մէջ նետեցի գլխիվայր և մէջն ալ քարեր ձգեցի, մինչեւ որ այն պիղծ արարածը բոլորովին անշնչացաւ. այսպէս ընելու ստիպուած էի գիտնալով որ եթէ անիկա ողջ մնայ զիս սպաննել տալու ջանալէ պիտի չըլլայ: Այս տագնապալից դէպքէն ետքը Հնդկաստան անցայ:

* *

Հոս կը վերջանայ պատմութիւնը: Սատին այս դէպքէն առիթ առնելով քանի մը իմաստասիրական խորհրդածութիւններ ալ կ'ընէ, որոնց մէջ նկատելի է հետեւեալ գաղափարը. «Ամէն անգամ որ գաղտնիքները քննող Աստուծոյ առջեւ ձեռամբարձ կ'աղերսեմ, Չինական այդ կուռքը միտքս կու գայ. այս վերյուշումը իմ հպարտութիւնս կը ջախջախէ (հպարտութեանս աչքին մէջ հող կը ցանէ), վասն զի կանդրադառնամ որ երբ ձեռքս վեր կը բռնեմ, ոչ թէ անձնական զօրութիւնովս կը վերցնեմ, հապա աներեւոյթ զօրութեան մը Թելադրութիւնով» Չինական կուռքին պէս:

Ս. Յ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

(*) Սիւմէնաթ Սատիին տեսած կուռքին անունն է միանգամայն, որ Հնդկական է, բայց Չինացիք ալ յար և նման ունին եղեր, ինչպէս պատմութիւնը ցոյց կու տայ:

(¹) Պիժէնը՝ ինչպէս կը կարդանք Շահնամէի մէջ, Րիւսթէմի Զալ անունով դիւցազնին քեռորդին է, որ սիրահարական դէպքի մը առթիւ բռնուելով գուբի մը մէջ նետուեցաւ, ուր եօթը տարի միայն ետքը Րիւսթէմի և իր սիրուհիին միջոցաւ յաջողեցաւ ազատիլ:

(²) Տեսակ մը հնդկական ընտիր փայտ է եբենոսի պէս, ուրկէ գահաւորակներ և տապանակներ կը շինեն:

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԻՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

(ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Գ.

ԿԱԼՈՒԳԱ, 30 մայիսի

Շահը Քարափնսառայում.—Մայիսի 14-ին Մուզաֆֆէր-էդ-տին Շահը ուղիղ ժամը 12-ին եկաւ գիւղ և իջաւ իրան համար առանձին պատրաստված վրանում, ուր ճաշեց և մի փոքր հանգիստ անելուց յետոյ, ժամը 2-ին ճանապարհ ընկաւ դէպի Թիֆլիս: Նրա հետեւորդները, թւով մօտ 50, կազմւում էին Սադրազամը, արքունի պալատի մինիստրը, այլ և ելեւմտից մինիստրը, Շահի անձնական բժշկապետը և այլ մանր մունր ծառայողներ: Ռուսների կողմից եկած սվիտային միացել էին նահանգապետը, գաւառապետը, ինժեները, պօստային վարիչները: Կառքերի թիւը 21 էր, ամէնքը քառաձի:—Օրը սկզբում ամպամած էր, բայց հետզհետէ բացվեց և գեղեցիկ արեւ եղաւ: Կօզակների պատուաւոր պահակախումբը, իր մուզիկայով, շրջապատել էր Շահի վրանի ուղին և նուագում էր: Շահը կառքից իջնելով հարցրեց զօրքի առողջութիւնը, որին հետեւեց «ուրան»: Երբ Շահը մտնում էր ներս, տեղիս մի խումբ օրիորդներ թարմ ծաղկափնջեր սփռեցին Շահի ոտների տակ: Շահը նրանց ընծայեց իր պատկերից և մի մի ոսկի: «Շահի ճալա» կոչված տափարակը նմանվում էր մի մեծ պատերազմական դաշտի, խուռն բազմութիւն ժողովրդի—տղամարդիկ, կանայք, մանուկներ—ամէնքն էլ շտապել էին հազուադէպ անցքին հանդիսատես լինելու: Տրուեցաւ ճաշ. 32 արշին էր ընդհանուր սեղանը, զարդարուած պարսկական ճաշակով: Շահը իր շուրջն էր առել մօտ 60 հոգի պատուաւոր հիւրեր. մօտ հարիւր դրօշակ զարդարել էին ճանապարհը խճուղուց այդ տեղը: Ասում են, Շահը շատ գոհ էր մնացել:

Ներքին Ախտայում.— Մայիսի 15ին Պարսից Շահը ժամանեց Ներքին-Ախտա ռուս գիւղը, ժամը 12ից 10 րոպէ պակաս: Շահի համար տեղ էր պատրաստուած հաշտարար դատարանի դահլիճում: Նախաճաշի համար ամենաճոխ սեղան էր

—)(6)(—

ՎՃԱՐՈՒԱԾ ՊԱՏԻՒ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Դ.

Եւ ակամայ իր աչքերը Սիւզէեանի դարձան: Այն ատեն անիկա յաղթական ժպիտով մը իր շրթներէն լուիկ համբոյր մը ղրկեց Սուրբիկի որ սարսռաց:

Միհրան բան մը չէր տեսած, բան մը կռահած չըլլալով մինչեւ այն պահուն, իր անհոգ ամուսինի դերին մէջ և Սուրբիկ ու Սիւզէեան գրեթէ ծաղրական շեշտ մը դրին իրենց խնդութեան մէջ երբ Միհրան վերջին պատառին հետ գոհ ու լաւ կշտացած մարդու մը ուրախութիւնը յայտնեց:

—Օ՜հ, շա՛տ կերայ, պարոն Սիւզէեան... աղուոր կերակուրներ չկային, մանաւանդ բուտինկօն... հիմայ պէնէտիքթին մը կը խմեմ:

—Ես խահուէ մը, աւելցուց Սիւզէեան:

Եւ Սուրբիկի հարցնելով մտերմօրէն:

—Ձեզի ալ պէնէտիքթին մը...

—Ոչ, խահվէ մը...

Եւ երբ կառսոնը պէնէտիքթինը կը լեցնէր, Սիւզէեան մեղմիւ իր ոտքը Սուրբիկի ոտքերուն մօտեցուց:

Սուրբիկ չշարժեցաւ: Ամէն բան կը մոռնար, իր պարտականութիւնները տկար ամուսինի մը հանդէպ, իր ցաւերը, իր երազները: Զօրաւոր ցնցում մը իր մարմինը կը թոթուէր և իր սիրտը, երկար ատենէ ի վեր ցաւող սիրտը, կատաղի գոհունակութիւն մը կը զգար սիրոյ այս նոր հեշտութեան առջեւ:

Եւ մինչդեռ Միհրան անտարբեր կը շաղակրատէր, Սուրբիկ անոր խօսքերուն մէջ կարծեց նշմարել իր անցեալ կեանքին բոլոր դառնութիւնները, իր կսկիծները իր մտատանջութիւնները և գրեթէ տկար գտաւ ինքզինքը և այլեւս անկարող՝ ապագային մէջ ալ տառապելու: Իրենց անցեալը, իրենց ներկայ կացութիւնը ապացոյց մը չէ՞ին այն թշուառութեան զոր պիտի քաշէին ասկէ վերջ և Սուրբիկ զգաց թէ Միհրանի ճակատագիրը մեծ բան մը չպիտի ըլլար ապահովապէս եթէ զօրաւոր ձեռք մը չբռնէր զինքը:

Եւ հիմայ լոյսերու փողփողումին մէջ, նոր կեանքը կու գար իր աչքերուն կը պարզէր իր հեշտանքները, իր փայլքները, քմահաճոյքով լեցուն, հեռաւոր և անծանօթ երջանկութիւններով:

Եւ պահ մը այնպէս թուեցաւ Սուրբիկի թէ այդ երազուած կեանքը սկսած էր արդէն նոյն վայրկեանին և այսպէս մտածելով իր գլխուն մէջ կազմեց այն համոզումը թէ պէտք էր ընել ինչ որ հաճելի պիտի ըլլար Սիւզէեանի, կարենալ ընձեռնելու համար Միհրանի խոստացուած գործը:

Եւ թերեւս այս մտածման տակ կարող չեղաւ ըմբռնել այն շեշտը զոր իր ձայնին մէջ դրաւ Սիւզէեան, սանդուխներէն իջած ատեն, Սուրբիկի խօսելով Միհրանէն չիմացուելու աստիճան մեղմիւ, հրապուրելու լեզուին է՛ն քաղցր նախադասութիւնները:

Եւ երբ Սըլանիկէն դուրս կ'ելլէին, Սիւզէեան օգուտ քաղելով Միհրանի հեռաւորութենէն, ըսաւ չարաճճի ակնարկով մը.

—Ա՛հ, եթէ կարենայի վաղը տեսնել ձեզ վայրկեան մը մինակ:

Սուրբիկ իր պատասխանը պատրաստածի պէս յարեց.

—Շատ աղէկ, ո՞ւր...

—Հո՛ս, ժամը 7ին, ցորեկը...

—Լա՛ւ...

Սիւզէեան չկրցաւ շարունակել, Միհրան մօտեցած էր:

—Ես ալ քեզի կը սպասէի կոր... կարծեցի որ ներսն էք...

Միհրան կը ստէր. իր աննախանձ բնաւորութեամբը կ'ուզէր որ Սիւզէեան ազատօրէն իր սքանչացումը յայտնէ Սուրբիկի: Մնաց որ Սիւզէեան առջի օրէն գուշակած էր անոր գաղափարը և եթէ իր չափազանց մտերմութիւնը Սուրբիկի հետ անհաճոյ իսկ թուած ըլլար Միհրանին, ինքը չպիտի ուզէր առիթը փախցնել ձեռքէ, գոհացնելու համար իր փառասէր սիրահարի փափաքը: Եւ արդէն, իր խոստումը պատճառ մը չէ՞ր միթէ որ Միհրան չտարակուսէր իր վրայ և Սուրբիկ հրապուրուէր ապառնի երջանկութեան մը յոյսէն:

Միայն թէ իր քաղաքականութիւնը աւելի ճարտարօրէն գործելու համար, Սիւզէեան լռեց և մտերմօրէն Սուրբիկի ու Միհրանի ձեռքը սեղմելով հրաժեշտ առաւ:

Ե.

Գիշերը չքնացաւ գրեթէ Սուրբիկ, տասը անգամ ելլելով անկողինէն տարտամ երազանքի մը մէջ բազմոցին անկիւնը նստելու համար: Բայց լուսնալու մօտ ա՛լ չդիմացաւ և աչքերը գոցեց:

Առտուն, Միհրան արթնցուց զինքը: Գինիին ազդեցութեան տակ խորունկ քուն մը քաշած էր և բան մը չէր իմացած: Մնաց որ զարմացման շեշտ մը դրաւ իր ձայնին մէջ կնոջը անունը պոռացած ատեն.

—Աս ինչ է... Սուրբիկ... տակա՛ւ կը քնանա՞ս...

Վերջինը բացաւ աչքերը և Միհրանը դիտելով.

—Գէշ մա՛րդ... մէյ մըն ալ ինծի հարցուր... մինչեւ լոյս չե՛մ քնացեր:

Եւ մինչդեռ Միհրան կը պատրաստուէր համբոյրով մը դարմանել իր սխալը, Սուրբիկ վար ցատկեց անկողինէն և մազերը շտկելով:

—Քէֆդ տեղն է կարծեմ...

Իրականութիւնը կը ցցուէր հիմա իր առջեւ... Սիւզէեանը միտքը կու գար և իր ժամադրութիւնը կը յիշէր... Սարսռաց. ինչպէս կրցած էր խօսք տալ. չէ՛, չէ՛... չէր կրնար երթալ այդ ժամադրութեան... տգեղ բան էր... գարշելի բան էր... պէտք էր մոռնալ զայն, պէտք էր խոյս տալ այդ մարդէն, եթէ գիտնար իսկ թէ անօթի պիտի մնար առանց անոր...

Եւ ջղային տագնապի մը մէջ, Սուրբիկ լուացարանին առջեւ ծռած, անդադար ջուր կը զարնէր երեսին:

—Ինչ կըլլաս կոր, Սուրբի՛կ...չլմնցուցի՞ր դեռ...

Յանկարծ գաղափար մը ծնած էր իր մտքին մէջ: Եթէ ստէր թէ հիւանդ էր այդ օրը, Միհրան պիտի իմացնէր անշուշտ իր բարեկամին որով այս վերջինն ալ պիտի հաւատար և գոնէ չպիտի սպասէր իրեն որոշեալ ժամուն: Սուրբիկ կառչեցաւ այս մտածման և ամուսնոյն պատասխանելով.

—Հիւա՛նդ եմ... գլուխս սաստիկ կը ցաւի կոր... քիչ մը պաղ ջուր զարնեմ որ աչքերս բացուին:

—Վա՛խ, Սուրբիկս...

Միհրան չխօսեցաւ ալ և պատրաստուեցաւ մեկնիլ. միտքը դրած էր երթալ Սիւզէեանը գտնել և իմացնել անոր կնոջը տկարութիւնը: Որքա՛ն զարմանալի է երբեմն մտքերու այս հաղորդութիւնը. Միհրան գուշակած ըլլար կարծես Սիւզէեանի նպատակը և Սուրբիկի հոգեկան տագնապը:

ԷՍԹԱՆԹԱՄ

(Շարունակելի)

յարդարված դրօշակներով։ Ռուս կանայք, օրիորդները, հագնված գոյնզգոյն հագուստներ, առանձին փայլ էին տալիս ընդունելութեան։ Ռուս օրիորդները ընծայ ստացան 30րուբլի։ Մասաներ որոնք հատուցանում էին ուտելիքներ ստացան 5ական րուբլի։

Թիֆլիսում. — Մայիսի 15ին, Շահը մուտք գործեց Թիֆլիս։ Քաղաքը, որն ահա մի քանի օր է ինչ պատրաստվում էր Շահի ընդունելութեան, վաղ առաւօտից ստացել էր հանդիսաւոր կերպարանք։ Քաղաքը զարդարված էր դրօշակներով։ Երկաթուղուց մինչեւ պալատը երեք տեղ կանգնեցրած էին գեղեցիկ շինված եւ պճնված յաղթական կամարներ։ Կանաչազարդ շղթաներ, բազմաթիւ դրօշակներ, գոյնզգոյն կամարներ դարձրել էին ճանապարհը երկաթուղուց մինչեւ պալատը հրապուրիչ։ Ժողովրդի մեծ բազմութիւն խռնվել էր երկաթուղու կայարանի և Գօլօվինսկի պրօսպէկտի վրա։

Շահը ժամանեց երկաթուղու գնացքով առաւօտեան ժամի 10ին, Սադրազամի, իր շքախմբի, կովկասեան կառավարչապետի օգնական գեներալ-լէյտենանտ Ֆրեզէի, Թիֆլիսի նահանգապետ Սվէչինի և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնեաների հետ։ Երկաթուղու կայարանում Շահին դիմաւորեցին Թիֆլիսի փոխ-նահանգապետ կ. Ստեփանովիչ, Թիֆլիսի ազնուականութեան նահանգական և գաւառական պարագլուխները, քաղաքագլուխ Գ. Եւանգուլօվ, վարչութեան անդամներ՝ իշխան Ա. Արղուտինսկի, Մ. Շէչտակօվ, իշխան Ջէրքէզօվ և ձայնաւորներ, Թիֆլիսի ոստիկանապետը, Թիֆլիսում ապրող պարսկահպատակների ներկայացուցիչները և ուրիշներ։ Քաղաքագլուխը խօսեց մի համառօտ ճառ, որը թարգմանվեց պարսկերէն։ Ճառը, գրված թղթի վրա, մի առանձին ծրարով մատուցվեց Շահին։ Շահը վերցրեց իրան մատուցված աղուհացից մի կտոր հաց և յայտնեց շնորհակալութիւն։ Կայարանի առաջ կանգնած էին համքարները իրանց դրօշակներով և պարսկահպատակները զուռնայով։ Երբ Շահը դուրս եկաւ կայարանից, թնդանօթը ողջունեց Շահի մուտքը քաղաք։

Ճանապարհի գծով կանգնած էին զօրքեր և զանազան դպրոցների աշակերտական խմբեր։ Շահի ուղեւորութեան միջոցին մինչեւ պալատը լսվում էին ամէն տեղ ողջոյնի աղաղակներ։ Պալատի առաջ կանգնած էր պատուաւոր պահակախումբ։

Ժամի 11ին Շահը հասաւ պալատ։ Այդտեղ ժողովված էին Թիֆլիսի պաշտօնական հիմնարկութիւնների ներկայացուցիչներ, Թիֆլիս քաղաքի ձայնաւորներ, օտար պետութիւնների հիւպատոսներ և ուրիշ անձինք։

Շահը ընդունելով ժողովականների ողջոյնը, յայտնեց իր շնորհակալութիւնը և հարցրեց նրանց առողջութեան մասին։ Պարսից հոգեւորականութեան պետը կարդաց մի համառօտ ուղերձ, ողջունելով Շահի գալուստը։ Խօսելով կարճ կերպով օտարազգի հիւպատոսների հետ, Շահն անցաւ իրան համար պատրաստված սենեակները։ Պալատի մեծ սենեակում պատրաստված էր պատուաւոր ճանապարհորդների համար նախաճաշ։

Երեկոյեան քաղաքում տեղի ունեցաւ լուսավառութիւն։ Մանաւանդ ճոխ և գեղեցիկ էր լուսավառութիւնը պալատի առաջ։

Նորին Մեծութիւն Պարսից Շահը իր գալստեան առաջին օրը, երեկոյեան, պալատի Դեղին դահլիճում բարեհաճեց լսել գրանադերների 15րդ գնդի բալալաէչնիկների խմբի կօնցերտը, որ տրվեց կապէլմէյստէր Լօբկոյի ղեկավարութեամբ։ Կօնցերտին ներկայ էին գեներալ-ադիւտանտ Արսենեւ, կառավարչապետի օգնական Ֆրեզէ, Պարսկաստանի մեծ վեզիր Սադրազամը, Շահի միւս մինիստրները, Թիֆլիսի նահանգապետը և ուրիշ անձինք։ Նորին մեծութիւնը մեծ ուշադրութեամբ լսում էր բալալաէչնիկների նուագած երգերը. Կօնցերտից յետոյ նորին մեծութիւնը բարեհաճեց կանչել իր մօտ խմբի զինուորներից մէկին և զննելով նրա գործիքը՝ հրամայեց ածել սօլօ, որ և իսկոյն կատարվեց։ Նորին մեծութիւնը մի քանի անգամ հաւանութիւն ցոյց տուեց նուագահանդէսին և վերջում յայտնեց խմբին իր գոհունակութիւնը։ Ապա, դըռնալով պատկերների դահլիճը, ներկայ եղաւ կառավարչապետի կցորդ-զինուորների պարին, որոնք պարում էին սրերով լեզգինկա և ռուսական «կազաչօկ» պարը։ Կօնցերտին յետոյ տեղի ունեցաւ ճաշակերոյթ։ Նորին մեծութիւնը ճաշում էր առանձին։ Ճաշի ժամանակ նուագում էր զինուորական երաժշտական խումբը՝ Մաշնէրի ղեկավարութեամբ։

Երկրորդ օրը՝ կէսօրին, տեղի ունեցաւ նախաճաշ, որի ժամանակ նուագում էր Մուրաշկոյի երաժշտական խումբը։ Երեկոյեան ժամը 7ին, պալատի պարսկական դահլիճում տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ, որին ներկայ էին Շահի շքախումբը, զինուորական և քաղաքացիական աստիճանաւորներ, որոնց հրաւիրել էր կառավարչապետի օգնական գեներալ-լէյտենանտ Ֆրեզէ, պարսկական հիւպատոսարանի անդամները հիւպատոսի հետ միասին, նոյնպէս և տարբերկրեայ հիւպատոսները։ Ճաշկերոյթին մասնակցում էին 150 անձինք։ Նորին Մեծութիւն Շահը բարեհաճում էր ճաշել իր սենեակներում։

ԱԲԷԼ ԱՊՐԷՍԵԱՆՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Չինու դէպքեր

Պաշտօնական հեռագիրներ. — Ընդհանուր կացութիւնը — Անգլիոյ խորհրդարանը — Մ. Նահանգները — Իտալիա։

Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը, չորեքշաբթի օրը, սա երկու հեռագիրները ստացաւ Սէյմուր ծովակալին օգնականէն որ Թաքու կը գտնուի.

Թաքու, 17 յունիս (Չէ-Ֆուի ճամբով 20 յունիս).—Միջազգային զինուորները այս առտու գրաւեցին Թաքուի ամրոցները։ Ռմբակոծութիւնը կէս գիշերին սկսելով տեւեց մինչեւ իրիկուան ժամ վեց ու կէս։ Մանրամասնութիւնները ետքը պիտի հաղորդուին հեռագրով։ Չինական ծովակալն ալ ներկայ էր միջազգային նաւաբաժնին հետ և անոր դրօշը կը ծածանէր յածանաւակի մը վրայ։ Առտուն կատարուած խորհուրդին մէջ չինացի ծովակալը յանձնառու եղաւ երկաթ նետել միջազգային նաւաբաժնին հետ և կրակները մարել։

Թաքու, 18 յունիս (Չէ-Ֆուի ճամբով 20 յունիս).—Ընդհանուր հրամանատարէն ու յառաջապահներէն ո և է լուր չկայ։ Թիէն-Ձինի հաղորդակցութիւնները հիմա բոլորովին կտրուած են։ Այդ կողմէն առջի գիշեր բուռն հրացանաձգութեան ձայներ առինք։ Երեք հազար ռուսական զինուորներ, զօրավարի մը հրամանատարութեամբ, հոս կը գտնուին։ Միջազգային իշխանութեանց հետ խիստ մտերմական յարաբերութիւններ ունիմ։»

—Անգլիոյ ծովային նախարարութեան հասած հեռագիրէն կ'երեւայ թէ Թաքուի ճակատամարտին մէջ միջազգային զինուորներուն կորուստը նախապէս ծանուցածէն շատ աւելի է։ Միայն ռուսական զինուորներէն 17 հոգի մեռած ու 70 վիրաւորուած են ու ոչ թէ 16 մեռած ու 45 վիրաւոր, ինչպէս ծանուցած էր։ Նաեւ ռուսական երկու թնդանօթակիրներ վնասուած են։ Անգլիացիներու կորուստն է՝ 1 մեռեալ ու տասներեք վիրաւոր, ոչ թէ չորս վիրաւոր, ինչպէս ծանուցուած էր։ Թաքուի ճակատամարտին մէջ վիրաւորուած միջազգային բոլոր սպաները ու զինուորները՝ հարիւրի չափ՝ ճաբոնական շոգենաւով մը պիտի փոխադրուին Սասէպոյի նաւային կայանը ուր պիտի դարմանուին ճաբոնական իշխանութեանց և ճաբոնական Կարմիր Խաչին կողմէ։ Սասէպոյի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, բոլոր այդ վիրաւորեալները տեղաւորելու համար։

—Շանկայի բնիկ թերթերը կը ծանուցանեն թէ Փօնկ-Եի, որ միշտ նշանաւոր հանդիսացած է Պօքսըրներու նըկատմամբ իր ունեցած համակրութեամբը, Շի-Լիի փոխարքայ կարգուած է՝ Նու-Լուի տեղ, որ ինչպէս ծանուցեցաւ, աստիճանազուրկ եղած է։

—Թաքուի ճակատամարտին մէջ գերմանական Իլթիս թնդանօթակիրին հրամանատարը՝ հարիւրապետ Լանս սպաննուեր և տեղակալ մը վիրաւորուեր է։

—Շանկայէն յունիս 20 թուականով կը հեռագրեն.— Թիէն-Ձինի հիւսիսային կողմը՝ հեռագրական գիծին երկայնքը՝ նորանոր քանդումներ գործուեցան, բոլորովին կազմալուծելով սուրհանդակներուն երթեւեկութիւնը։ Հիւսիսային ընդծովեայ հեռագրաթելերու ներկայացուցիչ մը այսօր Չէ-Ֆու կ'երթայ՝ օգնելու չինական վարչութեան, որպէս զի հիւսիսային կողմին հաղորդակցութիւնները վերակազմէ։ Յունիս 15ին առնուած հեռագրի մը նայելով հինգշաբթի իրիկուն Բաօ-Թինկ-Ֆուի մէջ միսիոնարական հաստատութիւնները անվնաս էին և կը պահպանուէին Նիէ զօրավարին զինուորներուն կողմէ։ Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թիէն-Ձինի եւրոպական թաղը ու մատուռները այրուած են։ Հիւսիսային կողմը վաճառականութիւնը բոլորովին դադրած է, որով բազմաթիւ անձեր անգործ մնացած են։ Լի-Հունկ-Չանկ կը յայտարարէ թէ իր պաշտօնն է միջնորդի դեր կատարել չինական կառավարութեան եւ օտար տէրութեանց միջեւ և թէ կը յուսայ որ արդի դժուարութիւնները գոհացուցիչ լուծում մը պիտի ստանան։ Լի-Հունկ-Չանկ ուրբաթ օրը Հոնկ-Քոնկէն ճամբայ ելաւ Քուանկ-Լի շոգենաւով։ Չինացիները շատ վրդոված են և Քանթոնի հիւպատոսներուն մօտ ազդու դիմումներ ըրին, համոզելու Լի-Հունկ-Չանկը որ չհեռանայ, վասն զի անոր բացակայութեանը հետեւանքով մեծ անկարգութիւններ պիտի ծագին։

—Շանկայէն յունիս 27 թուականով կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ կամաւոր նաւատորմէն Օրէլ յածանաւակը որ անցեալ շաբթու Օտեսայի համար թէյ բեռցած Հան-Քէու գացած էր, ետ կանչուեր է. հիմա Բորթ-Արթուրէն ուրիշ զինուորներ պիտի տանի Թիէն-Ձին։ Մանիլայէն եկող ամերիկեան փոխադրանաւ մը նոյն օրը Թաքու կը սպասուէր։

—Հնդկաստանէն ղրկուելիք անգլիական զինուորներուն, որոնց հրամանատարն է Սըր Ալֆրէտ Կէյլին, պիտի հետեւին հեռագրական վաշտեր, առողջապահական պաշտօնեաներ, շարժուն հիւանդանոցներ և այլն։

—Ֆրանսական Ժան-Պառ ու Բասքալ յածանաւակները յունիս 20 ին Թաքու հասեր են։

—Չէ-Ֆուի ամերիկեան հիւպատոսը հեռագրեր է Ուաշինկթըն թէ Սան-Տօունի միսիոնարական հաստատութիւնը կողոպտուեր է, թէ Չէ-Ֆուի մէջ չինական մարտանաւերը աւելի հարաւ կը գտնուին եւ թէ Ռուսերը հետզհետէ զինուոր ցամաք կը հանեն Թաքու։

—Սիմլայէն կը հեռագրեն թէ Հնդկաստանի բնիկ զինուորները քիչ ատենէն շոգենաւ պիտի նստին։ Կ'ենթադրուի թէ Հնդկաստան պիտի կրնայ 20,000 հոգի աւելի բնիկ զինուոր տրամադրելի ունենալ, վասն զի միշտ պէտք եղածին չափ պահեստի ունի։ Անգլիա կրնայ նաեւ Աֆրիկէ զօրագունդերէն զինուոր առնել։

—Սթանտարտ կ'ըսէ թէ երեք մասնաւոր կառախումբեր Ուուլվիչէն Պիրքէնհէտ գացեր են՝ ռազմամթերքներով և ռազմական իրեղէններով որոնք Չին պիտի ղըրկուին փոխադրանաւով մը։ Նաեւ երկու թինօ ռազմական իրեղէններ ուրիշ շոգենաւով մը դէպի Չին ճամբայ պիտի հանուին։ Ճավա փոխադրանաւն ալ Մայրագոյն Արեւելք ուղեւորած է ռազմական իրեղէններով։

— Թօքիոյի ամերիկեան դեսպանը հեռագրեց Ուաշինկթըն թէ ճաբոնական երկու փոխադրանաւեր յունիս 20ին Թաքու ուղեւորեր են՝ 1300 զինուորներով ու 300 ձիով։ 600 ճաբոնական զինուորներ արդէն Թաքու ցամաք ելած են։ Ճաբոն ուրիշ զինուորներ և հինգ մարտանաւեր ալ Թաքու պիտի ղրկէ, եթէ հարկ ըլլայ։

—Թայմզ կ'ըսէ թէ խելահաս Չինացիները պէտք է հասկնան թէ տէրութեանց արարքը կրօնական պատերազմի մը երեւոյթը չունի, այլ քաղաքակրթեալ ազգերու կողմէ ջանք մըն է, առանց դաւանութեան խտրութեան, բռնադատել մանտարինները, որպէս զի ճանչնան միջազգային իրաւանց տարրական սկզբունքները։

—Շանկայէն յունիս 21 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ.—Պօքսըրները գրեթէ տէրն են Թիէն-Ձինի և Անգլիոյ ու Ամերիկայի միսիոնարական հաստատութեանց։ Պօքսըրները կը բռնադատեն քաղաքային ու զինուորական բոլոր մանտարինները փողոցներու մէջ իջնալ իրենց գահաւորակներէն և խոնարհիլ Պօքսըրներուն առջեւ։ Թիէն-Ձինի մէջ օտարներու քով ծառայող սպասաւորները խմբովին կը հեռանան իրենց պաշտօններէն։ Չինացիները կ'ըսեն թէ գաղտնի հրամանագիր մը կը հրաւիրէ զինուորները միանալ Պօքսըրներուն։

--Ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ Անգլիոյ և Նանքինի և Ու-Չանկի փոխարքաներուն միջեւ. այդ պատճառաւ է որ Եանկ-Չէի հովտին մէջ անդորրութիւն կը տիրէ։ Եանկ-Չէի գետաբերանը միշտ անգլիական զօրութիւն մը կը գտնուի։

—Ընդծովեայ հեռագրաթելերու ընկերութիւնը ծանոյց թէ կը յուսայ մօտերս, միջազգային նաւաբաժնին աջակցութեամբ, վերահաստատել Թիէն-Ձինի և Չէ-Ֆուի միջեւ հեռագրական հաղորդակցութիւնները։

—Առեւտրական շոգենաւերուն թող չի տրուիր որ Թիէն-Ձին երթան. արդէն ճամբայ ելածներն ալ Չէ-Ֆու վերադարձած են։ Չինու վաճառականներու ընկերութիւնն ալ այլեւս դէպ ի հիւսիս նաւ չի ղրկեր, որով անկարելի է գրաւոր տեղեկութիւն ստանալ։

—Եօքօհամայէն կը հեռագրեն յունիս 21 թուականով.—Այն լուրին վրայ թէ Բէքինի օտար դեսպանները ու Սէյմուր ծովակալը սպաննուած են, լրագիրները կը պահանջեն որ Ճաբոնի կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առնէ՝ Տէրութեանց հաւանութիւնը ըլլայ կամ ոչ։ Ճաբոնի զինուորական ու նաւային շըրջանակներուն մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ։ Հաւանական կը նկատուի որ Հիրոշիմայի ամբողջ զօրաբաժինը՝ Ցուքուշիմա զօրավարին հրամանին տակ, քանի մը օրէն ճամբայ ելլէ։ Ռուսական Ռուրիք յածանաւակը որ Թօքիոյի ռուս դեսպանը հոս բերաւ, այսօր Թաքու կ'ուղեւորի։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք կարդաց Թիէն-Ձինի անգլիական հիւպատոսին սա հեռագիրը, հաւանօրէն յունիս 18 թուականով.

«Երէկ իրիկուն Պօքսըրները շատ վնաս հասուցին՝ Թիէն-Ձինի հիւսիսային կողմը երկաթուղիի գիծին վրայ։ Այրեցին կաթոլիկ մայր եկեղեցին, միսիոնարներու մատուռը և չինական միսիոնարական շատ մը հաստատութիւններ։ Չինական զինուորները բնաւ բան մը չըրին զանոնք արգիլելու համար։ Պօքսըրները երբ օտար սեպհականութեանց վրայ յարձակեցան, օտար զինուորները հարիւրի չափ Պօքսըրներ սպաննեցին։»

—Նիւ-Եորքի մէջ սա խնդիրը կը արծէ թէ Մ. Նահանգները իրօք պատերազմի մէջ են Չինու հետ։ Մամուլը և պաշտօնական շրջանակները ժխտողական պատասխան կու տան։ Ուաշինկթընի չինական դեսպանը լաւատես է, բայց ուրիշներ յոռետես։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ կ'ըսէ «սեւ գաղտնիք մըն է ատիկայ։» Չինէն առնուած բոլոր լուրերը Լոնտոնէն անցնելէ ետքը Ուաշինկթըն կամ Նիւ-Եորք կը հասնին։ Ամերիկեան իշխանութիւնները կը յայտարարեն թէ տէրութեանց հետ համախորհուրդ պիտի գործեն։

—Իտալիոյ Ծերակոյտին մէջ, անցեալ չորեքշաբթի, Վիթելէսքի մարքիզը ծանոյց թէ Չին գտնուող Իտալացիներու վիճակին վրայ հարցապնդում մը պիտի ընէ արտաքին գործոց նախարարութեան։ Արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեր է թէ պատրաստ է պատասխանելու. նաեւ ծանուցեր է որ Շանկայի Իտալական հիւպատոսին մէկ հեռագրին նայելով, Բէքինի օտար դեսպանատուները բնաւ վնասուած չեն։

Թրիպունա յօդուած մը հրատարակելով կը պահանջէ որ Իտալիա ետ չկենայ միւս տէրութեանց գործակցելէն Չինու գործին մէջ։ «Ձենք կարծեր որ, կ'ըսէ նոյն թերթը, Չինու ընդարձակածաւալ տէրութեան բաժանումը հիմա կատարուի, բայց անշուշտ թող պիտի չտրուի որ Չինաստան նաւատորմ ունենայ, և Տէրութիւնները անոր բոլոր ծովեզերքները պիտի գրաւեն հիւսիսէն մինչեւ հարաւ։ Իւրաքանչիւր տէրութիւն ծովեզերքէն հետզհետէ աւելի ներս մտնելով պիտի ընդարձակէ իր ազդեցութեան շրջանակը։ Միւսներուն ըրածէն հանդիսատե՞ս միայն պիտի ըլլանք. իրաւ է որ նախարարութիւնը հրաժարած է, բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ Իտալիա ալ հրաժարած ըլլայ։»

Թրիպունա կ'առաջարկէ Հաբէշիստանի իտալական գաղթավայրէն չորս վաշտեր ղրկել Չին՝ միւս տէրութեանց զինուորներուն աջակցելու համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիոյ խորհրդարանը. —Երէկ իրիկուան հեռագիրներ։

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց խորհրդականը յայտարարեց թէ Բէքինէն տակաւին ստոյգ տեղեկութիւն մը չէ առած և թէ Թաքուի ու Թիէն-Ձինի միջեւ հեռագրական հաղորդակցութիւնները դադրած ըլլալով, Թիէն-Ձինի լուրերը շոգենաւով Չէ-Ֆու կը տարուին որ Թաքուէն 250 անգլիական մղոն հեռու է։ Սըր Ա. Պարթլէթ հարցուց թէ կառավարութիւնը մտադի՞ր է ընդհանուր հրամանատար մը կարգել Չին գտնուող անգլիական զինուորներուն համար և թէ Ճաբոն ալ մասնակի՞ց է Տէրութեանց համաձայնութեանը։ Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ Չին գտնուող անգլիական ծովակալը լիազօր իշխանութիւն ունի յարմար դատած եղանակովը գործելու ներկայ պարագաներուն մէջ, թէ կարելի չէ հիմակուընէ ըսել որ ապագային ի՛նչ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, և թէ Ճաբոն ալ Տէրութեանց հետ համախորհուրդ կը գործէ։

—Ուրբաթ օրուան նիստին մէջ ալ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ յունիս 18ին Թիէն-Ձինէն Թաքու հասած սուրհանդակ մը լուր տարեր է թէ Չինացիները մէկ քանի անգամ յարձակեր են քաղաքին վրայ, մանաւանդ օտարներու թաղը, բայց միշտ ետ մղուեր են։ Միջազգային զինուորներու խումբ մը զոր կը կազմեն անգլիական, աւստրիական, գերմանական, իտալական ու ռուսական զօրքեր, յարձակեր է չինական զինուորական վարժարանին վրայ՝ քանդելով հոն գտնուած թընդանօթները, սպաննելով զայն պաշտպանողները և այրելով ռազմամթերքներու շտեմարանները։ Ռուսերը որոնք չորս թնդանօթներ ունէին, նշանաւոր հանդիսացեր են այդ յարձակումին մէջ։ Անգլիացիները ունեցեր են մէկ մեռեալ և հինգ վիրաւոր, Գերմանացիները՝ մէկ մեռեալ, Իտալացիները՝ երկու վիրաւոր և Ռուսերը՝ եօթը մեռեալ ու հինգ վիրաւոր։ Պ. Պրոտրիք յայտարարեց նաեւ թէ դեր-ծովակալին մէկ հեռագրին նայելով, յունիս 20ին չորեքշաբթի օրը Թիէն-Ձինի մէջ ճակատամարտը տակաւին կը շարունակուէր։ Արտաքին գործոց խորհրդականը յետոյ կարդաց անգլիական դեր-ծովակալին հինգշաբթի իրիկուն ղրկած մէկ հեռագիրը՝ ծանուցանող թէ կը յուսայ որ նոյն իրիկունը Թիէն-Ձինի պաշարումը վերնայ։ Մինչեւ ուրբաթ իրիկուն ո և է լուր առնուած չէ Բէքինէն և Սէյմուր ծովակալէն։

Շանկայ, 24 յունիս.—Յունիս 22 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսական ու ամերիկեան զինուորները որոնք Թիէն-Ձինի պաշարումը վերցնել փորձած էին, պարտաւորուեր են ետ քաշուիլ։ Հաւանօրէն ուրբաթ օրը վերստին յարձակին, եթէ նոր օգնութիւն ստանան։

—Թիէն-Ձինի օտարական թաղը ռմբակոծուեցաւ։ Կը վախցուի թէ բոլոր օտարները սպաննուին։ Մայր կայսրուհին հրամայեց բնաջինջ ընել բոլոր օտարականները։

Բարիզ. —Պէրլինէր Թակեպլաթ կը կարծէ թէ Չինու բաժանումը մօտալուտ է։ Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'ըսէ որ Եւրոպացիներուն ապահովութիւնը չերաշխաւորուած տէրութեանց միջեւ ո և է շփոթութիւն պիտի չծագի։

Պատերազմի լուրեր

Լորտ Քիչնէրի արկածը. —Աֆրիքանտէրներ. —Զինուորական գործողութիւններ։

Թայմզ յունիս 20 թուականով սա հեռագիրը կը հրատարակէ Պլէօմֆոնթէյնէն.

«Յունիս 14 ին քիչ մնաց որ Լորտ Քիչնէր գերի իյնար Պոէրներուն ձեռքը։ Լորտ Քիչնէր Քոբէլ-Սփրինկի մօտ վակոնի մը մէջ կը քնանար, երբ Պոէրները՝ Տէվէթ զօրավարին հրամանատարութեամբ՝ սկսան կրակ ընել այդ կառախումբին վրայ։ Լորտ Քիչնէր շուտ մը հեծաւ և փութաց Ռէնօսթէր, քանի երկու մղոն հեռուն, ուր Սըբէնս գնդապետը բանակած է՝ 1300 զինուորով և վեց թնդանօթով։ Պոէրները որոնք 300 հոգի էին և երեք թնդանօթ ունէին, շատ գործ տեսան. նոր շինուած ջուրի ճամբայ մը քանդեցին և կառախումբ մը գիծէն հանեցին։

—Աֆրիքանտէրներու Միութեան համաժողովին մէջ, անցեալ երեքշաբթի, Բարեյուսոյ Գլուխին հրաժարեալ նախարարապետ Պ. Շրայնէրի մէկ նամակը կարդացուեցաւ՝ ծանուցանող թէ տակաւին պիտի կրնայ Միութեան հետ աշխատիլ երկրին բարիքին համար, բայց կ'ուզէ որ չափաւոր քաղաքականութիւնը գործադրուի։ Այդ նամակէն կ'երեւայ թէ Պ. Շրայնէր որոշած է ոյժ տալ նոր դահլիճին։

—Լուրէնսօ-Մարքէզէն կը հեռագրեն յունիս 20 թուականով.— Բօրթուկալի երկաթուղիի տեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Մալալանի կամուրջը պիտի նորոգուի և երկու օրէն երթեւեկութիւնները պիտի վերսկսին։ Մալալանի մօտ, երկու քիլօմէթրի վրայ քանդուած են հեռագրական թելերը։ Զրոյց կայ թէ Մաչատօտրբի մէջ ճակատամարտ մը կատարուած է։

—Մազէրուէն յունիս 20 թուականով կը հեռագրեն թէ Պոէրները կը ռմբակոծեն Միքսպուրկը, բայց ճակատամարտին արդիւնքը տակաւին յայտնի չէ։

—Շիրէրս-Նէքէն յունիս 15 թուականով առնուած հեռագրի մը նայելով, Լորտ Ռօպէրթսի հեռագրին համաձայն, Օռանժցիները նոյն օրէն սկսելով ապստամբ նկատուած են և ոչ թէ թշնամի։

—Բրէթօրիայէն յունիս 20 թուականով Տէյլի Թէլէկրաֆի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Լորտ Ռօպէրթսի կողմէ ազատուած անգլիացի գերիները պաշտօն պիտի ունենան պաշտպանել հաղորդակցութեանց գիծերը։ Ազդու միջոցներ ձեռք կ'առնուին հեծելազօրքերուն և փոխադրութեանց համար ձիեր գտնելու նպատակով։ Պոթա զօրավարին հետ հինգ օրուան զինադուլ կնքուած է, բայց այդ պայմանաժամը աւարտելէն ետքը Լորտ Ռօպէրթս աւելի ազդու կերպով պիտի վերսկսի թշնամութեանց։

—Լորտ Ռօպէրթս յունիս 20 թուականով կը հեռագրէ Բրէթօրիայէն.

«Հընթըրի յառաջապահները յունիս 18ին Քրիւկէրստորբը գրաւեցին, առանց ընդդիմութեան հանդիպելու։ Լորտ Մէթհուէնի, երբ Հէյլպրոն գացող փոխադրութեան խումբ մը կը պաշտպանէր, ցիրուցան ըրաւ Պոէրներու զօրագունդ մը որուն կը հրամայէր Քրիսթիան Տէվէթ։ Այդ զօրագունդը կ'ուզէր թող չտալ որ Անգլիացիները քաղաք մտնեն։ Լորտ Մէթհուէնի զինուորներէն միայն երեք հոգի վիրաւորուեցան։ Պատէն-Բօուէլ այսօր Բրէթօրիայէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Ռուսթէնպուրկ։ Երկիրը, այս կողմերը, իր սովորական վիճակը կը ստանայ։ Այդ վիճակը արդիւնք է այն պարագային որով, յունիս 19ին, Հընթըր զօրավարին թեթեւաշարժ զինուորները երկու թնդանօթ գրաւեցին Բրէթօրիայի և Ռուսթէնպուրկի մէջ տեղը։ Այդ թնդանօթները կը վերաբերէին Տիւ Բլէսի հրամանատարին տրամադրութեանը տակ գըտնուած Պոէրներուն։ Բրէթօրիայի հետ հեռագրական ու երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները կատարելապէս վերահաստատուած են։ Հոս կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Եոհաննէսպուրկի վաճառատուները բացուեցան և առեւտուրը հետզհետէ կ'ոգեւորուի։»

ԻՏԱԼԻՈՅ թագաւորը ընդունեց Պ. Սարաքոյի կազմած նոր դահլիճը։ Աջակողմի կուսակցութենէն Պ. Բիմէրի ելմտական նախարարութիւնը ստանձնեց։ Ատկէ կ'երեւայ թէ նոր դահլիճը պահպանողական պիտի ըլլայ։

—Պ. Սարաքոյի՝ նոր նախարարապետին համար կ'ըսուի թէ պիտի առաջարկէ որ Երեսփ. Ժողովը ամէն անգամ որ փոխուի, իրեն յատուկ ներքին կանոնագիր մը պատրաստէ։ Այդ առաջարկութիւնը եթէ ընդունուի, կացութիւնը պիտի դիւրանայ, վասն զի ներքին կանոնագրին վիճաբանութեանը ատեն ծայրագոյն ձախակողմը պիտի կրնայ իր ձայնը լսելի ընել տալ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Գերմանական երեսփոխան մը հողագործական Դաշնակցութեան մէկ նիստին մէջ սա յայտարարութիւնը ըրեր է.

«Ելմտացոյցի յանձնաժողովին դըռնփակ մէկ նիստին մէջ կառավարութիւնը ըսաւ մեզի թէ յառաջիկայ պատերազմը նաւային պատերազմ մը պիտի ըլլայ Անգլիոյ հետ։ Ատոր համար է որ նաւատորմին յաւելման ծրագիրը քուէարկեցինք։»

Պաշտօնական շրջանակներուն մէջ յուզում առաջ բերաւ այդ ծանր անզգուշապահութիւնը։ Պէօրսէն Զայթունկ կը պահանջէ բացարձակ հերքում մը տալ վասն զի, կ'ըսէ, Անգլիացիները պիտի կարծեն թէ իրաւ է։

ՄՈՒՐԱՎԻԷՎ ԿՈՄՍԻՆ մահուան վրայ Բեդերսպուրկէն ուրբաթ օրուան թուականով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն.

«Մուրավիէվ կոմսը, երէկ առտու խահուէ խմած միջոցին, արեան ուղեղային համախտում մը ունեցաւ։ Սպասաւորը խահուէն բերելէն ետքը հեռացած էր։ Դահլիճին մէկ պաշտօնեան որ քանի մը վայրկեան ետքը սենեակը մտած էր, տեսաւ թէ արտաքին գործոց նախարարը սեղանին վրայ կքած է. մեռած էր։ Ուրբաթ առտու Բեդերսպուրկի մայր եկեղեցիին մէջ պատարագ մատուցուեցաւ Մուրավիէվ կոմսին համար։ Դեսպանական մարմինը ամբողջութեամբ, նախարարնե և բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատա ները ներկայ գտնուեցան։ Մուրավի կոմսին որդին որ Գերմանիա կը գտն հոս կը սպասուի։

—Պուլկարիոյ իշխանն ալ նոյն Վառնայի իր ամառանոցին մէջ հոգ հանդիստ կատարել տուաւ Մուրավի կոմսին համար։ Ներկայ գտնուեցան ի խանը՝ որդին Բորիս իշխանը, նախարար ները, Ռուսիոյ հիւպատոսը և իշխան կան պալատին պաշտօնատարները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ նոր զրահաւորը Ռոսթի լավ Սեվաստոպոլէն ուրբաթ օրը ճամբ ելեր է՝ Ալեքսանդր Միխայլովիչ մեծ դուքսին հրամանատարութեամբ իր առա ջին շրջանը կատարելու համար։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Մէթէմմէտի աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան հիւպատոսական գործոց դիւանին քարտուղարներէն Մէհմէտ Խայրի պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ պատուանշան տրուեցաւ Եօզղատի գաւառ կառավարիչ Ռիւքնէտտին պէյի կնոջ, Երրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ Համիտիէ ւանդանոցին պատուակալ բժիշկ Տ Մառի Ջիպոլոտի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՃԱԲՈՆ.— Իգտամ մանայ թէ Թուրքիոյ և Ճաբոնի մէ տիրող բարեկամական յարաբերութեան իբրեւ արդիւնք երկու տէրութեանց ջեւ՝ միջազգային օրէնքին համաձա դաշնադրութիւն մը պիտի կնքուի՝ եր կողմի առեւտրական գործառնութիւն ապահովցնելու և հպատակները փոխ դարձաբար երկու երկիրներուն պաշտպանութիւն վայելելու համար։ Ճ բոնի արտաքին գործոց նախարարը մասին պատրաստուած ծրագիրը հեռա րով հաղորդած է արտաքին գործոց նա խարար Թէվֆիք փաշայի, խնդրելով քննուի և յետոյ ընդունուի ու ստո րագրուի։ Ճաբոնի արտաքին գործոց Նախարարը թէ՛ Միքատոյին և թէ Ճա բոնի կառավարութեան անունով շնոր հակալութիւն յայտնած է՝ Քոթօ հի իշխանին նկատմամբ եղած կայս. շնոր ներուն համար։ Այդ ծրագիրը թարգ մանուելով մատուցուած է Վեհ. Սուլ թանին, որ հրամայեց զայն քննել հարկ եղած դաշնադրութիւնները պատ րաստելով Իրեն մատուցանել։

ՄՈՒՐԱՎԻԷՎ ԿՈՄՍԻՆ ՄԱՀԸ.— ցեալ ուրբաթ օրը Ռուսիոյ դեսպան Զինովիէվի շնորհուած կայս. ունկնդրու թեան միջոցին, Վեհ. Սուլթանը բարեհ ճեցաւ ցաւակցութիւն յայտնել Ռուսի արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէ կոմսին մահուանը առթիւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Հոհե ձոլըրն-Սիկմարինկէնի Ժոզէֆին իշխա նուհիին մահուան առթիւ Վեհ. Սուլ թանը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Գերմանիոյ Կայսեր։ Իշխանուհին Ռումա նիոյ թագաւորին մայրն էր, որով Վեհ. Սուլթանը, ինչպէս ծանուցինք, ցաւ կցական հեռագիր մըն ալ Կարոլ թագ ւորին ուղղեց։

ՕՌԼԷԱՆԻ դուքսը և դքսուհին, երէկ կէսօրուան ճաշը ըրին իրենց զբօսանա մէջ։ Կայս. անձնական սպայակոյտ միւշիր Շաքիր փաշա և արարողապե Իպրահիմ պէյ, երէկ Մառուսիա զբօ սանաւը երթալով Օրլէանի դուքսին ու դքսուհիին յանձնեցին Վեհ. Սուլթանի կողմէ նուիրուած թանկագին երկու տանակ և ականակուռ Մէճիտիէ ու Շէֆա գաթ պատուանշաններ։ Դուքսը և դք հին խնդրեցին իրենց շնորհակալութի ները մատուցանել յոտս կայս. Գահոյի։ Դուքսը ու դքսուհին Մեսէրրէթ շոգեմ կոյկով երէկ վերին Վոսփոր գացին և րենց այցետոմսերը թողուցին դեսպանա տուներուն. միայն Աւստրիոյ դեսպանա հետ պահ մը տեսակցեցան։

—Օրլէանի դուքսը, կիրակի գիշեր գլուխը փէս դրած, Ղալաթիոյ քարափ վրայ պտոյտ մը կատարեց։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ռուսի դեսպան Պ. Զինովիէվ ծանոյց Բ. Դրա թէ իր կառավարութենէն հրահանգ ստա ցած է՝ առեւտրական նոր դաշնադրու թեան մը կնքման մասին բանակցութի մտնելու օսմ. կառավարութեան հետ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ ժամ կէսին հրդեհ ծագեցաւ Պէշիքթաշ բէնձէ Պէյ Եօղուշու, Ծիհանկիրմա վ-խճանեալ Ղազի Օսման փաշայի տաչէն ալ սրանքէն։ Այդ միջոցին սային արեւելեան սաստիկ հով մը կը չէր, որով կրակը իսկոյն շէնքին ամէ մը տարածուեցաւ և մասնաւորաբար դէնի համար շինուած ծորակներէն չեղաւ օգտուիլ։ Կրակը սկսաւ կանոն երկրորդ յարկէն։ Տնեցիները երբ ցան, կրակը այն աստիճանին հասա որ դիւրաւ կարելի չէր մարել։ Այդ ճառով տնեցիք խուճապի մատնուե որով կարելի չեղաւ կարասի հայ տել, բայց բարեբաղդաբար մարդ րուստ չէ պատահած։ Քիչ ետքը նաեւ կայս. պալատան պահապաններ պետ Սալիմ պէյի և Եէմէնի զօրա կին հրամանատար Ապտուլլահ փաշ ընտանիքին վարձքով բնակած ապար ները։ Հրդեհը մինչեւ ժամ 10 Հովին սաստկութենէն քիչ մնաց որ դեհը դէպ ի վար իջնէր, բայց հոն գտ նուած փոքր տուն մը վար առին, աւելի մեծ վտանգի մը առաջքը առնուեցաւ։ Այդ միջոցին ազատուեցաւ նաեւ կայս. մասնաւոր Թիկնապահ Զէրքէս Մէհմէտ փաշայի ապարանքը։ Հրդեհը սկսածին պէս զինուորական ջրհանկիրներու վաշտերը և անկանոն ջրհանկիրներու խումբեր հոն փութացին և մինչեւ վերջը աշխատեցան։ Վեհ. Սուլթանը քանի անգամներ Թիկնապահներ ղրկեց հրամայելով որ անպատճառ հրդեհը մարի։ Հրդեհին վայրը կը գտնուէին Մեծ. Եպարքոսը, Շէյխ Իւլ-Իսլամը, բոլոր նախարարները և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանով Ներքինապետ Ղանի աղա, վախճանեալ Ղազի Օսման փաշայի ընտանիքին մօտ երթալով յանուն Ն. Վեհափառութեան ցաւակցութիւն յայտնեց և մխիթարական խօսքեր ըրաւ։

—Վեհ. Սուլթանին փեսաները՝ Նուրէտտին փաշա ու Քէմալէտտին փաշա՝ վախճանեալ Օսման փաշայի որդիները՝ հրդեհէն վերջը կայս. պալատ գացին և Վեհ. Սուլթանին կողմէ յայտնուած ցաւակցութեան համար երախտագիտութիւն մատուցին։

—Օրլէանի դուքսը և դքսուհին, հրդեհին առթիւ, հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի միջոցաւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին Վեհ. Սուլթանին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Վիէննայի լրագիրները կ'ըսեն թէ Կ. Պոլսոյ պուլկարական գործակատարը Բ. Դրան կողմէ պաշտօնական զեկոյց մը ստացեր է թէ մաքսային նոր սակացոյցը Պուլկարիոյ համար պիտի չգործադրուի և թէ Պուլկարիոյ ներածութեանց յատուկ մասնաւոր սակացոյց մը պիտի պատրաստուի։

—Սոպրանիէին նախագահ Պ. Պաքալով հրաժարեր է, վասն զի կառավարութեան քաղաքականութիւնը տիրող օրէնքին հակառակ կը նկատէ։

—Իշխանական հրամանագիր մը հրատարակուած է, որով Սթոյլով ու Պէնէվ և գնդապետ Իվանով նախկին նախարարները կը հրաւիրուին տեղեկութիւն տալ թէ ինչ ըրած են 1899ի ելմտացոյցին մէջ նշանակուած գաղտնի վարկերը։

ՀՐԵԱՆԵՐԸ — Ռումանական լրագիր մը կ'ըսէ թէ Պուքրէշի հրեայ գաղթականները, հակահրէական շարժումէ մը վախնալով, ոստիկանութեան պաշտպանութիւնը խնդրեր են։ Նոյն լրագիրը կ'ըսէ թէ ռումեն կառավարութիւնը հրաւիրեր է առեւտրական սենեակը տեղեկագրել թէ Հրեաներու գաղթականութիւնը պիտի վնասէ՞ երկրին շահերուն։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Սուէզի մէջ պատահած կասկածելի դէպքին համար քննութիւն կատարուելով հաստատուած է թէ ժանտախտ չէ։

—Օբորթօյի մէջ (Բորթուկալ) ժանտախտի դէպք մը պատահած է։

—Պոմպէյի մէջ մայիս 29էն յունիս 12 պատահած են 358 դէպք և 253 մահ։

ԱԼԻՒՐԻ ԳԻՆԸ յիսուն կոպէկ բարձրացած է Ռուսիոյ մէջ։

Բ. ԴՈՒՌԸ պահանջեց ձեռնհաս պաշտօնարաններէն տեղեկագրել անուններն այն տեսակ պաշտօնեաներուն որոնք գործօն ծառայութեան մէջ չգտնուելով, այդ վիճակին յատուկ ամսաթոշակ կը ստանան և երկու անգամ իրենց առաջարկուած պաշտօնները մերժած են։ Ինչպէս յայտնի է այդ կարգի անձերու ամսաթոշակները պիտի դադրին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԸ.—Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամները իրենց ամսաթոշակին հարիւրին հինգը պիտի նուիրեն Հնդկաստանի սովեալներուն ի նպաստ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎԸ.— Հեռագրական լուրի մը նայելով Խտիվ Ապպաս փաշայի առողջական վիճակը բաւականէն աւելի բարւոքած է։

ՀԵԼԼԷՆ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ.—Թուրքահելլէն պատերազմին վերաբերեալ դէպքերուն առթիւ Սէլանիկի ու Մանաստըրի մէջ բանտարկուած Հելլէններուն, որոնց ազատ արձակումն ըլլալը ծանուցինք, հագուստ և կօշիկ տրուեր է։

ՍԱՄՍՈՆԻ կառավարիչը կայս. Թանգարան ղրկեց նկարուն չորս քարեր որոնք հնութեանց կը վերաբերին։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՐԻՖ ՀԻՔՄԵԹ ՊԷՅ, դատական նախարար [illegible] փաշայի որդին և անդամ Պետական Խորհուրդին, արտօնուեցաւ Բարլամոտ ջերմուկները երթալու։

ԵՐԵԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ գիշեր ժամ 4ուկէսին, Գատըգիւղի Եողուրթճի Չէշմէսի Թաղը վաճառական Մինէնեան էֆ.ի տունէն հրդեհ ծագելով նոյն տունը այրեցաւ։ Կ'ըսուի թէ այրած տուներուն ամէնքն ալ ապահովագրուած էին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ կուսակալը երէկ առտու քննական պտոյտի համար Սէլանիկէն ճամբայ ելեր է դէպի Գարաֆէրիէ։

ԷՏԻՐՆԷԻ նահանգէն 25,000 ղրուշի նպաստ մը ղրկուած է Հնդկաստանի սովեալներուն համար։

ՓՈՂԻՔՐԱՆՈՑԻՆ տնօրէնութիւնը որոշեց կէս առ կէս զեղչել դրամի այն տուրքը որ Փողիքրանոցին կողմէ կ'առնուի արծաթեայ անօթներուն այարը ստուգելու համար։

ՊԻԹԼԻՍԻ նահանգին հինգ գաւառին կեդրոններուն մէջ երկու յարկով և 25 սենեակ պարունակող կառավարական պաշտօնատուն մը պիտի կառուցուի, որուն ծախքը՝ 60,000 ղրուշ, հանգանակութեամբ պիտի հոգացուի։

ԻԶՄԻՐԻ Ցունաց մետրապոլիտին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը խորհրդակցութիւններ կատարեր է՝ հազար ոսկի փոխառութիւն մը ընելու նպատակով, որով յոյն հիւանդները դարմանելու համար հիւանդանոց մը պիտի հաստատուի ու բժիշկներ և այլն պիտի կարգուին։

—Իզմիրի վաճառականները տեղւոյն առեւտրական սենեակին դիմելով, խնդրեր են որ քաղաքին առեւտրական ու առողջապահական վիճակին պատճառով, վճարումները յետաձգելու (մորաթորիոմ) մասին որոշում մը տրուի։

ՊԻՂԱՑԻ նոր կառավարիչ Հըֆզի փաշա երէկ իր պաշտօնատեղին ժամներ ու գործի սկսեր է։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը Բարիզի օսմ. դեսպանատունը պիտի ղրկէ Թուրքիոյ նահանգներուն երկրագործական բերքերուն նմոյշները՝ Արուեստահանդէսին մէջ ցուցադրուելու համար։

ԵԱՖԱ - ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ երկաթուղիի գիծին 47րդ քիլոմէթրին վրայ, անցեալ հինգշաբթի, ընդհարում մը կատարուեր է գործաւոր տանող վակոնի մը և առտուան կառախումբին միջեւ։ Մարդ մը մեռեր է։

ՑՈՒՍԱՀԱՏ ՍԻՐԱՀԱՐԸ.—Մէհմէտ անուն Պարսիկ մը, Պոլսոյ Վալիտէ խանին մէջ կապերտի վաճառական, չորս տարիէ ի վեր սիրահարուած էր Բերայի Զիւնէքճի փողոցը՝ Էօժէնի անուն աղջկան մը։ Մէհմէտ իր բոլոր հարստութիւնը այդ կնոջ համար վատնած և տակաւին չէր կրցած անոր սիրտը շահիլ։ Էօժէնի միշտ անոր դրամները կը քաշէր՝ հաւացուցիչ խոստումներով որոնք բնաւ չէին գործադրուեր։ Մէհմէտ կիրակի օրը Էօժէնիի տունը գնաց և սկսաւ գարեջուր խմել։ Մէհմէտ քովը ունեցած երկու տրամ աֆիոնը լեցուց թէ՛ իր և թէ Էօժէնիի գաւաթին մէջ։ Կինն ալ առանց գիտնալու խմեց։ Քիչ ետքը սկսաւ աֆիոնի ազդեցութիւնը։ Մէհմէտ սաստիկ ցաւերով գալարած ատեն թուղթ մը տուաւ Էօժէնիի որ բան մը չհասկցաւ։ Քիչ ետքը կինն ալ սոսկալի խիթեր զգաց։ Անմիջապէս ոստիկանութեան իմաց տրուեցաւ։ Մէհմէտ կը շարունակէր գալարիլ, իսկ Էօժէնի մարած էր։ Երկուքն ալ Բերայի ոստիկանատունը տարուեցան։ Մէհմէտ պատմեց իր վիճակը, ըսելով որ յուսահատութենէն անձնասպանութեան դիմել ուզած էր։ Մէհմէտի կողմէ Էօժէնիի տրուած թուղթը քանի մը տող ոտանաւոր կը պարունակէր, որով Պարսիկը կ'ողբար իր վիճակը, և Էօժէնիի սիրտին ամենափափուկ թելերուն կը զարնէր որոնք դժբաղդաբար շատոնց փրթած էին։ Երկուքն ալ հիւանդանոց տարուած են և կ'ըսուի թէ կեանքերնին վտանգի մէջ է։

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐ ԿԻՆԸ.—[illegible] օրը Թաթավլայի կողմը, Ժոզէֆին անուն կին մը երկու անգամ ատրճանակ պարպեց ծերունիի մը վրայ վրէժ լուծելու համար, Այդ կինը իր դրացիներէն սափրիչի մը հետ սիրային յարաբերութիւններ ունէր. Ծերունին ալ երկանը իմաց տուած էր։ Ատրճանակին գնդակները բարեբաղդաբար վրիպեցան։ Կինը փախաւ։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՆԱԽԱՆՁ.—Ռուսճուքի մէջ Լութֆի անուն երիտասարդ մը 16 տարեկան խիստ գեղանի քոյր մը ունէր զոր չափէն աւելի կը նախանձէր և թոյլ չէր տար որ տունէն դուրս ելլէ։ Լութֆիի այդ զգացումը զինքը յիմարութեան առաջնորդած ըլլալով, անցեալները ռէվոլվէրով իր քոյրը սպաններ և յետոյ իր կեանքին վերջ տուեր է։

ԹԱՏՐՈՆ ԹԷՊԷ ՊԱՇԻ. — Այս գիշեր Լէ Քլօշ տը Քօռնըվիլ (Les Cloches de Gorneville)։

ԹԱՏՐՈՆ ՔՈՆՔՈՐՏԻԱ. — Այս գիշեր Այտա (Aïda)։ Գերման թէնօր Պ. Լէմիսեան պիտի մասնակցի ներկայացման (Ռատամէսի դեր)։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ։—Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բժշկուած էր Նիքօլսըն հաստատութեան արհեստական թմբկաններովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 Փր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թմբկաններէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան հասցէին (Institut Congcott, Gunessbry, London W.)

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւացընէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնաբուժական անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարժան ակռաները և արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, ևայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

Քիչ արտադրութիւն կայ որ Վիշի-Էթայի քոմբրիմէներուն չափ օգտակար, առողջութեան նպաստաւոր ըլլայ և դիւրին առնուի։ Երկու կամ երեք քոմբրիմէ գաւաթ մը ջուրի մէջ իսկոյն ընտիր և մարսողական կազէօզ ջուր մը յառաջ կը բերեն, որովհետեւ Վիշիի աղը որ այս արդիւնքը կու տայ, Վիշի Էթայի հռչակաւոր Սէլէսթէն, Կրանտ-Կրիլ և Օբիթալ աղբիւրներուն աղն է։ Հարիւր քոմբրիմէ պարունակող սրուակ մը որ մարդուս գրպանին մէջ կը սղմի և որ 2 ֆրանք կարժէ, շատ մը հանքային ջուրի շիշերու արժէքը ունի։ Բայց խարդախութենէ և կեղծերէն զգուշանալու համար Վիշի-Էթայի մարքան պահանջեցէք։ Ճշմարիտ արտադրութիւնը թիւպերով չի ծախուիր, այլ հարիւր քոմբրիմէ պարունակող սրուակներով որոնք 2 ֆրանք կարժեն։

SIROP DE RAIFORT

Ուժաթափում, թախիծ, տժգունութիւն, վիզի գեղձերու խցում, ախորժակի նուազութիւն՝ բոլոր ասոնք թուլայնութեան յայտնի նշաններ են։ Պէտք է փութալ անոնց դէմ մարտնչելու՝ Կրիմօ և Ընկ. Ռէֆօրի եռսաւոր օշարակով, որ կը պատրաստուի՝ հակասկորպուտային բոյսերու հիւթէն։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Աստուածաշունչի նոր տպագրութիւնը՝ որուն ձեռնարկած է Էջմիածնայ տպարանը, բաւական ընդունելութիւն կը գտնէ։ Մի՛ միայն Արմաւիրի մէջ Սաթունեան վարդապետ 4000 րուբլի հաւաքեր է Աստուածաշունչի գնման համար։

—Մարաշէ Պատրիարքարան հասած գրութենէ մը կը տեղեկանանք թէ մայիս 6ի շաբաթ օրը ժամը 7ի միջոցները փոթորիկ մը ծագեր է քաղաքին մէջ և ահագին որոտումներով կարկուտ մը յաջորդեր է որ տեւեր է մէկուկէս ժամ։ Յետոյ փոթորկախառն անձրեւ մը տեղալով, քաղաքին և շրջակայ գիւղերուն այգիները, պարտէզները ու արտերը հեղեղներէն աւրուեր են։ Ժողովուրդը այս աղէտին երեսէն ծանրապէս վնասուեր է, վասն զի իրենց պարտէզի և արտերու հասոյթովը միայն պիտի կարենային իրենց տարեկան ապրուստը ապահովել։

—Թէհրանէն կը գրեն մեզ թէ բաւական ատենէ ի վեր հոն հաստատուած և քաղքին մէջ պատուաւոր դիրք մը բռնած Գառնիկ էֆ. Տալեճեանի մայրը, Տիկին Մաննիկ Տալեճեան, կարճատեւ հիւանդութեամբ մը վախճաներ է մայիս 16ի երեքշաբթի օրը։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան նախորդ անդամներէն Նշան էֆ. Ղուկասեան, այս անգամ յատուկ լուսանկարիչ մը առնելով իր հետը, Ազգ. Հիւանդանոց գացեր և սրահներն ու յարկերը այցելելով, հիւանդներու, ծերերու, յիմարներու և որբերու լուսանկարները հանելու ձեռնարկեր է։ Այդ լուսանկարները ալպօմի ձեւով հաւաքուելով, պիտի ծախուին ի նպաստ Հիւանդանոցի։

—Քանի մը Էնկիւրիցի ազգայիններ նամակ մը գրելով խմբագրութեանս, գովեստով կը խօսին տեղւոյն առաջն. տեղապահին վրայ, ու ցաւ կը յայտնեն անոր հրաժարական տալուն համար։

—Ցաւով կը լսենք թէ Պէկրատի օսմ. դեսպանատան նախկին Ա. քարտուղար Ցարութիւն էֆ. Մարգարեան որ վերջերս պաշտօնի կոչուած էր Ռէժիի մէջ, երէկ գիշեր Գանտիլլի՝ իր քրոջ Տիկին Գօբամաճեանի տան մէջ անձնասպան եղեր է, Երէկ գիշեր ճաշելէ ետքը իր սենեակը քաշուած էր, և այս առաւօտ անկողնին մէջ մեռած գտած են զայն արիւնաթաթաւ վիճակի մը մէջ, ռէվոլվէր մը իր քովը։

—Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Էմմանուէլեան արքեպիսկոպոս երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Վիեննական Մխիթարեանց Միաբանութեան Մեծաւոր Աթանաս վարդապետ Սէֆէրեան, որ բաւական տարիներ Պոլսոյ վանքին մէջ պաշտօնավարած է, կնքեր է իր մահկանացուն նոյն քաղքին մէջ, երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետքը, և անցեալ չորեքշաբթի օրը յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեր է նախագահութեամբ Այտընի Հայ-Հռոմէականաց առաջնորդ Նիկողոս Ծ. Վ. Աւգերեանի, և ի ներկայութեան բաւական թուով հայ ու օտարազգի հռոմէական եկեղեցականներու։

—Վանայ Վարագայ վանքին հոգաբարձութեան դիւանը հետեւեալը ղրկած է մեզ հրատարակելու համար.—«Պոլսոյ մէկ թերթին մարտ 25ի թուոյն մէջ Վանէն լուր մը տպուած էր որ իբրեւ թէ Վանայ նորընտիր Քաղ. Ժողովը Վարագայ վանուց հոգաբարձութիւնը պաշտօններուն անյարմար դատելով լուծած և ուրիշ հոգաբարձութիւն մը ընտրած է ընդ նախագահութեամբ Տ. Սահակ վարդապետի և թէ նախկին հոգաբարձութիւնը բողոք բարձած է առարկելով թէ ինքը Պատրիարքարանէն ընտրուած է և թէ Վանայ գաւ. վարչութիւնը կարող չէ լուծել Հոգաբարձութիւնը։

«Որչափ բառ, այնչափ խեղաթիւրում։ Նախ՝ Վանայ նորընտիր քաղ. ժողովը չէ որ ըրած է այս տնօրէնութիւնը այն գերազանց պատճառաւ որ տակաւին գումարուած չէ, սպասելով Պատրիարքական վաւերացման. Թղթակիցը կարծես Վանայ մէջ չապրիր, այնչափ տգիտութիւն կը ցուցնէ Վանայ գործերուն։ Երկրորդ՝ Վանայ Գաւառ. վարչութիւնը մեկնող քաղ. ժողովոյ միջոցաւ ըրած է այս տնօրէնութիւնը, բայց ոչ թէ լուծելով հոգաբարձութիւնը, այլ իբր թէ ուզելով ի նորոյ կազմակերպել զայն ուրիշ չորս անդամակիցներու ընտրութեամբ, ի փոխարէն ներկայ անդամներուն որոնցմէ մէկը հեռացած է քաղաքէս, իսկ երեքն ալ այլ և այլ ուրիշ պաշտօններով ծանրաբեռնեալ են։

«Յիրաւի հոգաբարձութիւնս բողոք բարձած է այն տնօրէնութեան դէմ, համարելով զայն Վանայ Գաւառ. վարչութեան ձեռնհասութենէն վեր գործ մը և անձահ միջամտութիւն մը Վարագայ գործերուն, որ՝ 50 տարիէ ի վեր Վանայ վիճակէն անջատուած ուրոյն վարչութեամբ վանք մըն է, նման Աղթամարայ վանքին և Լիմ ու Կտուց անապատներու, որոնց վրայ Վանայ վարչութիւնը իրաւասութիւն չունի։ Թէեւ քանիցս վանքի վանահայրերը վարած են միեւնոյն ատեն Վանայ առաջնորդական պաշտօնը, ինչպէս որ այժմ Վանայ այցելու հովիւ Գեր. Տ. Ներսէս Սրբազան թէ՛ Վանայ առաջնորդութեան վարիչ է և թէ միեւնոյն ատեն հոգաբարձութեան նախագահ, բայց ոչ մէկ ատեն Վարագ ենթարկուած է Վանայ վարչութեան իրաւասութեան, ինչպէս որ Տ. Ներսէս Սրբազանն ալ աստ համոզուելով ի վերջոյ, Գաւառ. վարչութեան ընտրութիւնը մէկ կողմ թողած և իբրեւ նախագահ հոգաբարձութեանս ուրիշ ընտրութիւն մը ըրած և տեղեկագրած է Ազգ. Պատրիարքարանի։

«Իսկ Թղթակցի կողմէն այսչափ խեղաթիւրում, որպէս զի կարենայ սպրդեցնել այս խօսքը թէ՝ «ըստ ընդհանուր կարծեաց որբերը խեղճ կը պահուին», ի՞նչպէս կ'ըլլայ ուրեմն 200ի մօտ կաթնտու ոչխարներու և 20էն աւելի կովերու արդիւնքը, ո՞վ կը սպառէ տարեկան 800 չափի մօտ հացի պաշարը, որո՞ւ համար են վանքի ագարակին մէջ պատրաստուած մատուցները, որոնք դեռ քիչ գալով վանքին 140-150 անձանց բնակչութեան, դուրսէն ալ զանազան ուտեստներ գնուած են միշտ, իսկ թէ Թղթակիցը կ'ուզէ որ տղաքը համադամներով կերակրուին, ատոր ըսելիք չունինք։»

—Բաբերդի Մեսրոպեան վարժարանին Թաղական Խորհուրդը հետեւեալը ղրկած է մեզ հրատարակութեան խնդրանօք.—

Տէր խմբագիր,

Կը խնդրենք պատ. խմբագրութենէդ իբր ճշմարտութեան կողմնակից և յառաջդիմութեան սատարող, որ ներկայս լրագրոյդ մէջ հաճիք հրատարակել՝ ի հանդարտութիւն մտաց Բաբերդցւոց և ի յայտնութիւն իրականութեան։

Մեսր. վարժարանի Թաղ. խորհուրդը խղճի պարտք կը զգայ Թերթիդ 4333 թուոյն մէջ Բաբերդի վարժարանաց հոգաբարձութեան ստորագրութեամբ երեւցած յօդուածին ստայօդ պարունակութեան ինչ ինչ կէտերը ի պաշտօնէ հերքելու։ Ատոնք վարժարանիս մասին և անհետ վիճակը «նախանձելի» և վարդագոյն ներկայացնելով պաշտօնականի մօրթով պաշտօնական շրջանակները, և լրագրութեամբ հանրութիւնը խաբելու ելած են։ Դժբաղդաբար կը ստիպուինք խոստովանիլ որ վարժարանս իրականին մէջ ներկայացուածին ճիշդ հակապատկերն է, մինչդեռ անոր փակման մօտեցած ողորմելի վիճակը քօղարկելով հոգաբարձութիւնը կը յաւակնի ըսել թէ [illegible] մտածուի 6րդ դասարանին բացման և մանկապարտէզի մը հաստատութեան նկատմամբ, ատոնց սխալներ են անմարսելի նկատումներով։ Գիտնալով այն կէտին թէ «Ժողովուրդը [illegible] կը վճարէ իր դրամը թոշակները և ասկէ զատ օրինակուելով տեղապահին կէս ոսկի ամսական նուէրէն սիրայօժար ստանձնած է որբերու ի նպաստ վճարումներ» ասիկա մենք ալ կը հաստատենք սակայն չենք վարանիր արձանագրել հոս և այն մասը օրինակը — առաջնոյն ճիշդ հակապատկերը և հակահրահանգը — որ նոյն իսկ այս հոգաբարձութեան անդամներէն մէկը տուաւ իր ստանձնած ամսական ութ ղրշ. — երկու ուրբ թոշակ — երբեք չվճարելով։ Մնացած իրենց զաւակները դպրոցէն հանելէն նկատմամբ գրուածին մասին կը յայտնենք որ ասիկա ոչ թէ հացի խնդիրէն այլ՝ դպրոցին յոռի և անկարգ վիճակէն առաջացած է, որովհետեւ դպրոցէն մեկնող աշակերտները որբեր կամ կարօտ ծնողաց զաւակներ չեն, ընդհակառակ դիւրակեաց ընտանիքներու զաւակներ են (Ազգապալեան, Սաթաֆեան, Այվազեան, Աշնաւրեան, եւն. վերջնոյս տղոն Թիֆլիզ կոչուած դպրոցին մէջ։) Եւ արդէն ներքին խղճամիտ ուսուցչի մը դպրոցին մասին վիճակը ներկայացնող կրկնակ բողոքները ասոնք չեն հաստատեր, որոնց վերջինը այսօր գրասեղանին վրայ է։

Իսկ այն դրուատիքները և գովեստները՝ զորս շռայլած են տեղապահին գործունէութեան և ուսումնասիրութեան նկատմամբ, մեզ անկ չէ հերքել կամ հաստատել, միայն կը բաւականանանք յիշեցնելով տեղւոյս քաղ. ժողովին ապրիլ 23 թուակիր Պատրիարքարան ղրկած գանգատագիր-հրաժարականը, որ կը զօրէ կարծենք ամէն ինչ տեղեկութիւն ճշգրտութեամբ պարզելու։

Եւ որովհետեւ հոգաբարձութեան ըսածները ոչ [illegible] և պարտաճանաչ մարմին մը ըլլալէ շատ հեռու և կուսակցական կոյր ու քմահաճ հաճոյակատար մըն է, իր պաշտօնի կանչուած օրերէն իսկ ջանացած է կղզիացնել ձիկ. վարժարանը և միանգամայն անուանապէս յոգնակի տիտղոսը գործածելով միշտ՝ խաբել Պատրիարքարանը։ Բայց իրենց ներկայ կազմակերպութեան գոյութիւնը պահպանելու անմիտ ջանքով իբր հոգեվարքի վերջին ճիգ ծանօթ յօդուածով կարծած են տակաւին պաշտօնավարելու յոյս ունենալ։ Անոտի յոյս և կրթամիտս ջանք։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Մեսր. վարժ.

Ատենադպիր Ատենապետ
ԽԱՉԱՏՈՒՐ Յ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ ՀԱՄԲԱՐՑՈՒՄ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

1900 յունիս 4
Բաբերդ

Յ. Գ. Զմոռնամք յիշել որ ակնարկուած ուսուցիչները ոչ վռնտուած են և ոչ արտաքսուած, այլ այսօր անոնց երկուքը ձիկ. վարժարանը կը պաշտօնավարեն և մին ալ պաշտօնով Տրապիզոն տեղափոխուած է, հակառակ հոգաբարձութեան և տեղապահին թախանձանաց, պարզապէս մէկ քանի անպարտաճանաչներու ընկերակցութեան չտոկալով։ Նոյն

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 յունիս. — Բէքինի հետ հաղորդակցութիւնները միշտ կտրուած են։ Չինական խնդրին շահագրգռուող բոլոր տէրութիւնները նաւեր ճամբայ հանած են դէպ ի Չինաստան։

—Կը ծանուցանեն թէ չինացիները վերստին սկսած են ռմբակոծել Թիէն-Ցինը։ Կը հաւաստեն թէ Եւրոպացիք նորէն ետ մղուեր են։ [illegible] կը հրէր թէ օգնական զօրախումբ մը յաղթուած է, Ապահով աղբիւրէ որոշ լուրեր կը պակսին։

—Տէյլի Էքսբրէս հետեւեալ հեռագիրը ընդունած է Շանկայէն.

«Պոքսըրները ամսուն 15ին յարձակեցան Թիէն-Ցինի վրայ և տարբեր տեղերէ կրակի ենթարկեցին բնիկներու թաղը։ Յետոյ առաջացան դէպ ի եւրոպական թաղը։ Երկաթուղիին կայարանը պաշտպանուած էր 2000 Ռուսերէ որոնք 10 թնդանօթ ունէին։ Երբ Պոքսըրները հոն հասան, Ռուսերը սոսկալի կրակ մը տեղացուցին անոնց վրայ։ Պոքսըրները որոնք յանկարծակի եկած էին, թողուցին 300 մեռեալ և 200 վիրաւոր։

—Անգլիական Դաշինքը հաւանաբար 100,000 անգլիական ոսկիի յաւելուածական վարկ մը պիտի խնդրէ Խորհրդարանէն, չինական խնդրին համար։

ԲԱՐԻԶ.—Պետերսպուրկէն կը ծանուցանեն թէ Ալէքսիս Մեծ-Դուքսը հաւանաբար Չինաստան պիտի երթայ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ —Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոէրները յարձակեր են Հօրմանպրունի անգլիական կայանին վրայ և այրեր են կամուրջները։ Պոէրները բողոքագիր մը ղրկեցին Լոնտոն՝ երկու հանրապետութեանց Անգլիոյ կցման դէմ։

—Կը ծանուցուի թէ Բարկըլայ Պրուխի Աֆրիքանտէրներու ապստամբութիւնը վերջ գտած է։

—Լորտ Ռոպէրթս պատերազմական պաշտօնատան կը գրէ թէ Պոէրներուն անձնատուութիւնը կը շարունակուի և թէ Բարկըլայի ապստամբութիւնը վերջացած է։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԱՇԻՆՔԸ

ՀՌՈՄ.—Շատ հաւանական է որ այս իրիկուն նոր Դաշինքը ներկայացուի Թագաւորին։ Պ. Սարաքքօ համոզած է Պ. Վիսքոնթի Վէնոսթան որ պահէ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնը։

ՊՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ԴԱՇԻՆՔԸ

ԼԻԶՊՈՆԱ.—Պահպանողական Պ. Ռիպէյրօ վերակազմեց նախարարութիւնը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկաթուղիի ծանր արկած մը պատահեր է Ճէօրճիի մէջ։ 35 հոգի մեռեր են։

ՕՏԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Revue Encyclopédique Larousse.— Պարունակութիւն վերջի թիւին (Թիւ 354։) Հանրի [illegible]. In Salah et l'archipel touâtien.—Թ. Սթիկ. L'évolution de la «nouvelle» psychologie.—Ա. Պանքալ. Le Val d'Aran.—Մարսէլ Բրզան. Բաղդատական տեսութիւն. Autriche-Hongrie.—Անհետացած դէմքեր. Քրիստիան, Ջօր. Ժիւլէն.—Գրականական.—Այժմէութիւններ.—Մամուլ.—Այս թիւը կը պարունակէ 28 պատկերներ։ Գինը 50 սանթիմ՝ ամէն գրավաճառի քով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԶԲԱՂՈՒՄ

ՊԻՆ ՊԻՐ ՔԷՇԻՏ վաճառատան մէջ կը ծախուին ամէն տեսակ ծաղիկներու հունտեր, չանքրա չիչէկներ, չիչէքաւաններ, [illegible], մեխակներ, [illegible], պէկոնիաներ, [illegible], տեսակ տեսակ և հազուագիւտ մանուշակներ, չանտա չիչէկներ, [illegible] և ամէն տեսակ հունտեր են։ Ծաղիկի սիրահարները վստահ կրնան ըլլալ որ յիշեալ վաճառատունէն գնուած հունտերէն խիստ գոհ պիտի մնան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	24	33
Ամէնէն բարձր գին	»	24	33 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	28
Ռումէլի Երկթ. զոց.	Ֆր.	113	50
Ամէնէն բարձր գին	»	113	62
Ամէնէն վար գին	»	110	50

ԲԱՑՈՒՄ 13 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Գ.	Ք. Կ.	24	31
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	113	37
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քռէտի ժէնէրալ ՕԹԹմ.		2	35
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	50
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	45
» ժուիսանս		205	—
» պարտաթ.		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		468	—
Թրանսվալ		81	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	05
» » » չէք	»	22	90
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	59
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	22	05

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիալ	»	90	30
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէթալիք	»	95	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 25 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	50
» » 3 1/2 %		101	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	90
) զոց.	»	23	—
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	26	59
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	551	—
Օսմանիէ	»	425	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	115	—
Օսմ. մաքսատուն	»	515	—
Օսմ. Ռէժի	»	314	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	482	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1060	—
Իտալական Ռանթ	»	95	—
Սպանիական արտաքին	»	72	07
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	81	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
[illegible]	»	03	—

ՎԻԵՆՆԱ, 25 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	242	30
Ռումէլիի երկաթուղի	»	110	50
Օսմ. Ռէժի	»	189	—

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	100	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.	22	50
Օսմանեան Պանքա	12	—
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	40	50
Մօնօբօլ	45	50
Պուլկարական 1888	83	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	—	—
Տօմինեալ	103	75
Թրանսվալ	3	18
Այտըն երկաթուղի	8	87
Փոխառութիւն	25	322 1/2

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 25 Յունիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	70
Ռումէլիի երկաթուղի	112	50

ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ՀԱԳՈՒԻԼ և քիչ ծախք ընել, ընտիր ապրանք գնել և քիչ վճարել,—ահա ՃՇՄԱՐԻՏ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։ Այս բանը նախ և առաջ անկարելի կ'երեւի մարդուս, բայց աշխարհիս է՛ն դիւրին բանը կը դառնայ, եթէ ուզուի ընտրութիւն մը ընել այն նորաձեւութեանց [illegible] մէջէն, որ ծախու հանուած է «Օ ԲՐԷՆԴԱՆ»ի նոր վաճառատան մէջ, Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 345, Պօն—Մարշէի դիմաց։ Այս վաճառատունն միակ կեդրոնն է ամէնէն ընտիր և ամէնէն չքեղ ապրանքներու, որք ամենամեծ աժանութեամբ ալ կը ծախուին։—Նորելուկ մետաքսեղէններ, որոնցմով է՛ն վայելուչ արդուզարդերը կրնան պատրաստուիլ՝ մէթրը 12, 15, 18 20 ղրշ.էն, տօկուն տեսակէ փայլուն անդրավակներ (ալբաքա) 12—14 ղրշ.էն, բրդեղէններ՝ մէթրը 6 ղրշ.էն սկսեալ, [illegible] գեղեցիկ և զարդարուն կրկնոցներ (մանթօ) 95—120 ղրշ.էն, ընտիր անդրակ կարճ շրջազգեստներ (ժիւբօ) 90—105 ղրշ.էն, ընտիր անդրակ [illegible] պարզ կամ զարդարուն՝ 85 ղրշ.էն, [illegible] անդրակ հովանոցներ զարդարուն կօթերով 35 ղրշ.էն, և այլն և այլն։ Ասոնցմէ զատ, մետաքսեղէն և բրդեղէն զանազան ապրանքներու, պատրաստ հագուստներու և [illegible] ու վայելուչ նորոյթներու ճոխ ընտրութիւն մը կը գտնուի միշտ նոյն վաճառատան մէջ՝ ամենաչափաւոր գներով։ —12

ԻԼԱՆ

Բոսթա վէ Թէլկրաֆ Նէզարէթինտէն

Ղալաթա քէօբրիւսի Թարաֆընտա [illegible]
620

Ցի 10 Հազիրան սէնէ 1316

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, աղջկան օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ Թարիֆա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ առանց ետ տրուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ժ. Պ. ՔԱՍԱՐԵԹԹՕ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գօֆօքեան խան, թիւ 6 9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սանտըքճի խան, Պահճէ Գաբու։

Ընկերութեան դրամատունն է
ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ 599

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարիէ ի վեր Ղալաթիոյ և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատանց իր սեպհական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի Փըրանսական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կաշիէ և լաթէ կօշիկներ, Բօ-տը-Սիւէտ լուստրին, վիտելա, կլասէ, այծի մորթ, քարամանտօլ, և մետաքս, նաև զուտ քթանէ ամէն տեսակ, ամէն գոյն, կտորով և պարզ կիսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կտորով և քամով։ Յանձնարարութիւնք կը կատարուին նաև չափու վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն
եւ անմրցելի աժանութիւն
([illegible] թիւ 15)

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթօն	2403
Աւրանիա	7268	Ադլաս	2393
Քավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2113	Մորօքքօ	1855
Բէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Դամալոնիա	4845		

Սամարիա շոգենաւը, նաւապետ Վայս ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս պիտի հասնի յուլիս 6ին։

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՛ Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանընի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ՝ ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաշինար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն բաց տալիք, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ց. Դ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ ։։ 197

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վօյվօտա Պահականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ամլի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գըրսներ (շիրինկա), էլէքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքռոսքօբ), փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները շատ աժան։ Յաճախորդք շատ գոհ պիտի մնան։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
([illegible] Սեֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՕԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ճակորեան խան, Վօյվօտա փողոց
թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Ծամ. Պոնճայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամէկտատան դէմը

Ընդ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօխ
Մաքրուքճըլար, Զարըլըր խան, թիւ 21 194

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել.

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բաստիօսեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504 24—52

ՏՈՔԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունիս 26ին Մինկրէլի, Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաւիքի վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Փրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Փրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտակ բառա մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմ մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պա րաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներ կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վ շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ հուպն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնա եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներ իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է.
- 180 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ Թղթակազմ հատոր
- 215 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանա

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանտաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայ մանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը գերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ երբ նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333
1898ի հասոյթք 34,775,462
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ռու. 164,172,000

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ՐԷՔՔԷՆ 524

ԼԷ ՊՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ։ Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	486
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Ներօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էկօ	2464	Իտահօ	5541	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլփինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2691	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Իակօ շոգենաւը, նաւապետ Եէյց, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 22ին և յուլիս 5ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՑՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի և Արեւելքի միջև բանող

Անուանք	Թօնօ	Անուանք
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիան
Ամէնիան	10500	Էճիբշըն
Քէստրիան	10500	Սըրբ.ըն
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան
Պօստօնիան	8000	Ալգաշիըն
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ
Վավօնիան	3700	Օբօրթօ
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն
Ֆապիան	3500	

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իր ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղ լաթիոյ մաքսատունն հանելու համար րենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժա նումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմ
առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՆՑԻ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

COMP RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Եշ. 13/26 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ. 14/27 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա 10ին միջօրէէն առաջ ([illegible] լով Աղեքսանդրիա, Բօրթ-Սայիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 15/28 Օտէսա ժամը 0ին միջօրէէն առա
Եշ. 15/28 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրդ Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բ Թում ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր. 16/29 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՓԵԱՆ

—)(38)(—

ԹԷՕՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Բ.

ԿՆՈՍՏԻԿԵԱՆՑ ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ ԽԱՉԸ

11

—Այո՛, մայր, ամէն բանի մէջ իր հօրը բոլորովին հակառակն է։ Այս գիշեր իսկ ըսաւ ինծի...»։ Եւ հիմա կրկնելու վրայ էի հէք Ուինիֆրէտին խօսքերը իր մօրը նմանելու մասին և ոչ թէ հօրը (վասն զի արդէն ուղեղս ընկճուած էր ջերմին զօրութեան տակ, և ա՛յն աղէտէն՝ որ կը վախնայի թէ զիս անկեղծ տղայ մը պիտի ընէր)։

—Վա՜յ, ըսաւ մայրս, ալ աւելի փափուկ և թաւշանման ձայնով մը, «ի՞նչ ըսաւ քեզի»։

Այդ շեշտը պէտք էր զգացնել ինծի թէ ուրիշ բառ մը աւելի ըսելը յիմարութիւն էր, յիմարութենէն աւելի գէշ բան մը։

—«Բայց կրնամ յաղթել իրեն», մտածեցի. «կրնամ տակաւին յաղթել իրեն»։ Երբ վերջապէս հասկնայ Ուինիֆրէտի որբալի վիճակը, տեղի պիտի տայ անտարակոյս։

—Այո՛, մայր, գոչեցի. ամէն բանի մէջ Թօմին բոլորովին հակառակն է ան։ Սրբապղծութենէն ա՛յնքան կը սոսկայ, այս տեսակ ոճիրէ մը և անէծքէ մը ա՛յնքան կը սարսափի, մեռած մարդու մը անէծքին՝ յանցաւորին սերունդին վրայ իյնալու զօրութեան ա՛յնքան աւելորդապաշտութեամբ կը հաւատայ որ եթէ իմանար իր հօրը գործածը՝ պիտի խենթենար, պիտի խելագարէր, մա՛յր, հաւատա։ Եւ ինկայ բարձիս վրայ, բոլորովին ուժասպառ։

—Հիմա, Հէնրի, ըսել է թէ զիս անկողինէս կանչեցիր որպէս զի ըսես ինծի թէ Վինի այդ աղջիկը շատ հաւանականաբար իր ոճրին հետեւութեանց մէջ իր բաժի՛նը պիտի ունենայ։ Շատ բնական առարկութիւն մըն է այդ, և յիրաւի շատ կը տխրիմ ատոր համար։ Բայց չմոռնանք ըսելու թէ ես գործ մը չունիմ անշուշտ իրեն հետ։

—Բայց, մա՛յր, իր հօրը դիակը ծովեզրին վրայ փլատակներուն մէջ կը մնայ, ջուրերը քաշուելուն կրնայ ըլլալ որ մէջտեղ ելլէ. և խեղճ աղջիկը առտուն տեսնելով որ հայրը չեկաւ, պիտի փնտռէ թերեւս ծովեզերքը ու գտնէ զայն,—գտնէ զայն իր ոճրին ապացոյցն ալ կուրծքին վրայ—և պիտի գիտնայ թէ հօրս անէծքին ինքն ալ ժառանգորդ է։ Ոհ, մտածէ, մայր մտածէ ասոր վրայ։ Եւ դուն միայն կրնաս ասոր առաջքը առնուլ։

Պահ մը խոր լռութիւն տիրեց սենեկին մէջ. տեսայ որ կը խորհրդածէր մայրըս. վերջապէս յարեց.

—Կ'ըսես թէ Վինի աղջի՛կը բան մը ըսաւ քեզ այս գիշեր, ո՞ւր տեսար զինքը։

—Ծովեզերքը.

—Ժամը քանի՞ն.

—Ժամը... ժամը... ժամը տասնեւմէկին, կամ տասներկուքին, կամ մէկին։

—Կ'զգայի թէ թակարդին մէջ կը բռնուէի. բայց այնքան հիւանդ էի որ բրածս չէ գիտեր։ Մայրս կեցաւ վայրկեան մը, մինչ ես կ'սպասէի բանտարկեալին պէս որ անձկանօք կ'սպասէ երբ դատաւորը խորհրդակցութեան համար կ'առանձնանայ։ Անկողնին վերմակները բռնած էի ուժով որպէս զի դադրի անդամներուս դողն ու սարսափը։ Քովս աթոռի մը վրայ դրուած էր ժամացոյցս որ ծովուն ջուրէն աւրուած ու կեցած էր։ Տեսայ որ մայրս մեքենաբար առաւ զայն, նայեցաւ վրան ու նորէն վար դրաւ։ Տարակուսանքիս ճգնաժամին մէջ իսկ կը դիտէի իր ամենափոքր շարժումը։

—Եւ ի՞նչ կարողութիւն ունիմ այս գործին ձեռք զարնելու համար. ըսաւ վերջապէս, միեւնոյն անխռով շեշտով որով կը խօսէր միշտ երբ վերջին աստիճան գրգռուած ըլլար։ Քու հօրդ ամուսնոյն կարողութեան մէ՞ջ է՝ գործադրել անոր փափաքները հնայեկին վերաբերութեամբ. թէ ոչ Օրիորդ Վինի բարեկամուհին կամ պաշտպանն է ան։

Նստաւ նորէն անկողնիս քով և սկսաւ ինքնիրեն մտածել, երբեմն մտացիր նայուածք մը յառելով իմ վրայ, երբեմն ալ նայելով գլխուս վրայէն ճիշդ այն տեղը, ուր անկողնիս քով ձգուած ստուերին մէջ կարծես կը տեսնէի Սաղմոսերգուին անէծքը, հրեղէն տառերով գրուած։ Վերջապէս հանդարտօրէն ըսաւ. «Հէնրի քու այդ յանձնարարութիւնդ պիտի կատարեմ»։

—Սիրելի՛ մայրիկ, գոչեցի հրճուանքէս։

—Պիտի կատարեմ զայն, շարունակեց մայրս միեւնոյն հանդարտ շեշտով, «բայց մէկ պայմանով»։

—Ի՛նչ պայման որ ուզես, մայր։ Չկայ բան մը որ չընեմ, չկայ բան մը որ չզոհեմ եթէ միայն օգնես ինծի այս հէք աղջիկը փրկելու համար։ Ըսէ պայմանդ, մայր, չկայ բան մը որուն չհաւանիմ։

—Այդ մասին շատ ապահով չեմ, Հէնրի։ Թող որ շատ անկեղծ ըլլամ քեզի հետ։ Չեմ ուզեր զքեզ ծուղակի մը մէջ ձգել՝ առնելով քենէ այն տեսակ խոստում մը, զոր չես կրնար պահել։ Այս գիշեր իսկ հաստատեցիր դուն ինչ որ կը կասկածէի արդէն՝ երբ տեսայ որ գերեզմանատան մէջ կը խօսէիր այդ աղջկան հետ։ Խիստ զօրաւոր պչրանք (փլիրթ) մը կը յարատեւէ քու և այդ թշուառ մարդուն աղջկան միջեւ։

—«Պչրա՞նք» ըսի. և իմինիս նման բուռն սիրոյ մը համար այդ տեսակ բառի մը անյարմարութիւնը չվիրաւորեց զիս, այլ խնդացուց։

—Այո՛, անոր սիրոյն համար յուսամ թէ աւելի մեծ բան մը չէ այդ. ըսաւ մայրս։ Անոր և քու միջեւ գտնուած անանցանելի անդունդն ի նկատի առնելով անկեղծօրէն կը յուսամ թէ անոր սիրոյն համար՝ պչրանքէ մը անդին չանցնիր այդ բանը։

—Ներողութիւն, մայր, ըսի, «պչրանք» բառն է որ խնդացուց զիս։

—Բառերու վրայ չվիճինք, Հէնրի. ի՛նչ անուն որ կ'ուզես տուր ատոր, միշտ միեւնոյնն է ինծի համար։ Բայց այս տեսակ պչրանքներ երբեմն լուրջ կը դառնան, ինչպէս Բէասի Օլուինի և Միսի աղջկան պարագան ցոյց կու տայ։ Հիմա, Հէնրի, չեմ մեղադրեր զքեզ իրաւցընէ այս աղջկան հետ ամուսնանալու յիմար գաղափարը ունենալուդ համար. թէեւ այդ տեսակ բաներ՝ ինչպէս գիտես՝ եղած են մեր գերդաստանին մէջ։ Բայց դուն իմ միակ զաւակս ես, ու կը սիրեմ զքեզ, Հէնրի, ինչ որ ալ ըլլայ այս մասին քու կարծիքդ։ Եւ որովհետեւ կը սիրեմ զքեզ, կ'ուզէի մ աւանդ մինակուկ, անզաւակ կին մը լալ աշխարհի վրայ, կուզէի մանաւանդ մեռած տեսնել զքեզ այս տախտակամա ծին վրայ, քան Ուինիֆրէտի հետ ամուս նանալդ տեսնել։

—Ախ, մայր, այս ընտանեկան տութեան անգթութիւնը Օլուիններ անէծքը եղած է ամէն ատեն։

—Անգութ կը թուի քեզ հիմա, զի տղայ ես, ազնիւ տղայ մը։ Կը կարծ թէ վիպական, բանաստեղծական բան աղքատ աղջիկ մը քու դիրքիդ բարձ նել, թերեւս նաև պայմանագրութիւն մասին անկախ սկզբունքներդ ցոյց քեզի կին առնելով աղջիկն այն գործին որ քու հօրդ գերեզմանը պղծ ծեց։ Բայց, Հէնրի, կը ճանչնամ ես ցեղը որուն կը պատկանինք ես ու Հինգ տարիէն, երեք տարիէն գուցէ կու տարիէն շնորհակալ պիտի ըլլաս ասոր համար, ու պիտի ըսես «Մօրս անգութ չէր, այլ իմաստուն»։

—Ո՛հ, մայր, ըսի, ինչ պայման կ'ուզես առաջարկէ, բայց ի...

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)